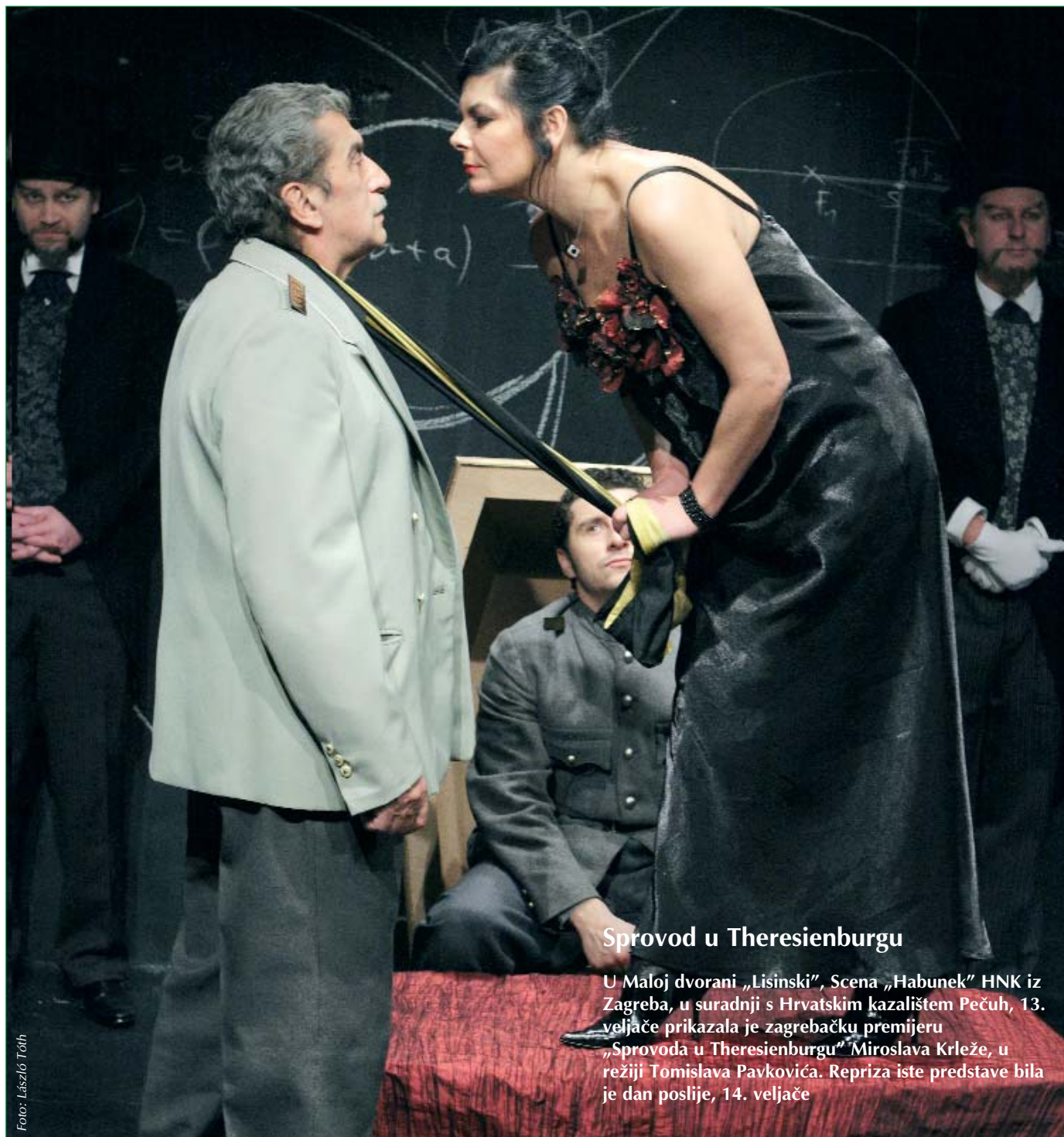

HRVATSKI *glasnik*

Godina XVIII, broj 8

21. veljače 2008.

cijena 100 Ft

Sprovod u Theresienburgu

U Maloj dvorani „Lišinski“, Scena „Habunek“ HNK iz Zagreba, u suradnji s Hrvatskim kazalištem Pečuh, 13. veljače prikazala je zagrebačku premijeru „Sprovoda u Theresienburgu“ Miroslava Krležu, u režiji Tomislava Pavkovića. Repriza iste predstave bila je dan poslije, 14. veljače

Foto: László Tóth

Komentar

Ničija dužnost?

Projdući tajedan su Gradišćanski Hrvati imali veliki i okrugli jubilej, istina, ne za svečevanje nek bolje rečeno za kolektivno spominjanje. Naime, pred osamdesetimi ljeti, 15. februara je napustio zemaljski svit naš najveći „kuriozum“, Gradišćanski Hrvat, znanstvenik, pjesnik, autor brojnih studijov, farnik pedeset ljet dugo u Kemlji, novator i širitelj, borac za gradišćansku rič i hrvatstvo na ovom prostoru. U mojem tumačenju na to bi se obavezno moralo spomenuti cijelo Gradišće na centralnoj svetačnosti, i naivno bi bila mislila da će se ganuti autobusi s našimi Hrvatima na sjever, kade je zakopan velikan. Da se spomenu ta dan Miloradićeve djelatnosti na hrvatski ura u svi gradišćanski škola, samo od sebe bi bilo razumljivo da se organizira pjesnički dan na peldu s 24-urnim štenjem iz njegovih pjesam, i to bi bilo zgodno, a bojsek bi imala još brojne ideje kako bi mogli spominke pojačati u nami. Zato me je i presenetilo da naše Gradišće je zaszela neka maglena tišina. Kemljanci su mali, ali vridni roj i broj, to smo i dovidob znali, tako su oni jur najpr održali svoj Miloradićev spomin-dan, prez da bi tu vist htili podiliti s javnošću, rekši, gor ne bi bili mislili da to i koga drugoga interesira. Nimam pojma zašto su neki naši peljači uvjereni da je važnije prezbrojne folklorne festivale organizirati od okruglih jubilejov, što naliže gradišćanskoga ponosa, historije i jezika! Jednostavno mi ne ide u glavu kako se moru pozabiti najvažniji datumi gradišćanske prošlosti i kade je ona vjera da ima još takovih Gradišćancev ki znaju i kanu poštivati spominke velikanov, praoccev i ki su spremni zato i nešto napraviti. Zašto su čelniki hrvatskih društav u Austriji znali dojt i Ugarsku, pohoditi grob u Hrvatskoj Kemlji, a i Meršićevo rodno mjesto Frakanavu u zajedničtvu osob iz Ugarske ke su blizu tih krugov? Zašto za nje više znači spominak na pokojnoga velikana nek za nas? Izgleda, kod nas u ovakovi slučaji, dužnost i briga organizacije se usput zgublja. Bolje rečeno je ničija. Polag toga, zato nas more hrabriti neka tanka iskrica zaufanja. Naime, Društvo gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj je u mogućnosti da spasi nas od pečata zanemarenja dužnosti. Po riči predsjednika DGMU-a Rajmunda Filipovića, u bliskoj budućnosti se planira u njegovom programu polaganje vijenca u Kemlji i spomin-otpodne u čast Mate Meršića Miloradića gdo je ostao sve do smrti, kako je i sam pisao: „Ča sam, to sam: Hrvat, / A Slav mi je rodjak; / Ki neće bit, ča je, / Lažac je i bedak! / Prodat se ja ne dam, / Pozivam sve va roj: / Hura, Hrvati smo, / Hura, k svojemu svoj!“

-Tiho-

„Glasnikov tjedan“

Iako su sunčane zrake vesele i siju na naše zatvorene prozore, bar u ovim južnim krajevima, zima se ne predaje. Stalne promjene tlaka zraka prouzrokuju ovih dana dodatne tegobe meteoropitima. Hrabri i radišni počeli su polako obrezivati svoje vinograde, a oni s punim bačvama vina pripremati kapljicu života za natjecanja i ocjenjivanja, jer i vino je već sazrelo u bačvama i dobilo istinsku aromu.

Hrvatsko kazalište iz Pečuha prošloga tjedna predstavilo se kazališnoj sceni hrvatskoga glavnoga grada. Naime, predstava, čija je pečuška praiizvedba bila lani 21. prosinca, Sprovod u Theresienburgu, 13. veljače imala je svoju zagrebačku premijeru u Maloj dvorani «Lisinski». Plod je ona suradnje i koprodukcije dvaju kazališta, našega i Scene „Habunek“ Hrvatskoga narodnog kazališta iz Zagreba. Tek što je završilo jedno odmjeravanje, Hrvatsko kazalište istu predstavu predstaviti će i budimpeštanskoj kazališnoj publici 1. ožujka s početkom u 17 sati u Kazalištu Thália, u sklopu ovogodišnjeg Festivala manjinskih kazališta koje se organizira uz potporu i materijalnu pomoć Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj.

Vratimo se na trenutak diferenciranu potporu manjinskih samouprava. Istekli su rokovi za njeno traženje i, kako neslužbeno čujemo, od 2100 manjinskih samo-

uprava u Mađarskoj njih oko 1600 predalo je tiskanice za diferenciranu potporu. Uskoro bi trebao zasjesti Odbor za bodovanje pristiglih traženja i ocijeniti ih. Radu Odbora, bez prava glasa, nazočit će i predstavnici državnih manjinskih samouprava, a o njima (potraživanjima) glasovat će petero članova Odbora s pravom glasa. Predsjednika i jednog člana imenuje ministar na čelu

Ureda premijera, a po jednoga člana Ministarstvo obrazovanja i kulture, Ministarstvo financija i Ministarstvo teritorijalnoga razvoja. Svi su rokovi istekli, tako i 20. veljače dokada su one manjinske samouprave koje su pogrešno ispunile tiskanice mogle ispraviti greške. Sama misao o diferenciranom financiranju manjinskih samouprava nije nova stvar, govorilo i razmatralo se to već prije više od desetak godina i pri tome tražena su i mišljenja u svezi s tim od državnih manjinskih samouprava. U prosincu prošle godine Parlament je izglasovao rješenje koje je po mnogima u suprotnosti s pravom jednakosti i istih građanskih prava za sve građane, ako se primjerice uzme u razmatranje samo način financiranja manjinskih i većinskih samouprava. Mnogi će pri tome s gorčinom zaključiti: ne trebaju manjine načelo pozitivne diskriminacije, nego jednaka prava u svim sferama života.

Branka Pavić-Blažetin

Prošloga vikenda je bila na židanskoj pozornici premijera petroviskoga Igrokazačkoga društva s komedijom Marca Camolettia, pod naslovom Presidanje u Parizu.

Igrokaz je na hrvatski preveo Robert Novaković, redateljica je Ana Škrapić-Timar.

Već o ovoj uspješnoj predstavi u sljedećem broju

Foto: Petar Horvat

Aktualno
Starin

Sporazum o suradnji starinske Hrvatske samouprave i Općine Sopje

Starin i Sopje, naselja umalo nasuprot jedan drugom na dvije obale Drave, već godinama njeguju odlične prijateljske veze. Ova prekogranična suradnja može se pohvaliti nizom redovitih naizmjeničnih gostovanja mjesnih kulturnih društava, međusobnim prijateljskim nogometnim susretima, a od lani i velikom zajedničkom dvodnevnom priredbom po imenu Dravsko proljeće.

Upravo organizacijska priprema ovogodišnjega Dravskog proljeća bila je glavna tema susreta poglavarstava Općine Sopje i Starina, 11. veljače u Starinu. Izaslanstvo iz Hrvatske, koje je predvodio načelnik Općine Sopje Zvonimir Kovačec, došlo je u Starin s konkretnim planovima: Smotra folklor a će ove godine početi u Sopju 29. ožujka mimohodom i nastupom osam kulturno-umjetničkih društava iz Hrvatske i Mađarske. U nedjelju, 30. ožujka, od 10 do 18 sati bit će otvoren privremeni granični prijelaz na Dravi. Sudionici smotre brodom će prijeći iz Sopja u Starin, gdje će također biti mimohod i nastup. Po planovima, granica i brod će biti na raspolaganju ne samo sudionicima nego i stanovništvu.

Na poticaj domaćina potpisan je Spora-

zum o suradnji Općine Sopje i starinske Hrvatske samouprave. Radi se ponajprije o suradnji na planu kulture, očuvanja običaja i športa, ali jednako tako tim se dokumentom predviđa i mogućnost uspostavljanja veza na području obrazovanja.

Iako tema nije bila planirana, i ovoga se puta na sastanku podosta razgovaralo o mostu i graničnome prijelazu preko Drave. Načelnica sela Starina Borbala Šajić zatražila je od sopjanskih prijatelja potporu u akciji, kojoj je cilj vraćanje planiranog mosta na prvotno mjesto. Naime, hrvatska naselja u mađarskom dijelu Podravine, a i Sopjani, s druge obale, dugi niz godina zahtijevaju izgradnju mosta preko Drave kod Dravljanaca, koji bi povezao tu hrvatsku enklavu s maticom. Sve do prošle godine svi službeni planovi udovoljavali su toj želji, ali tada su se iznenada pojavile inačice C, D i E, prema kojima će se most izgraditi desetak kilometara istočnije, u okolici Zalate, gdje uopće nema hrvatskog življa. Nazočni su se dogovorili da će pokrenuti intenzivnu kampanju na svim mogućim forumima u obje zemlje radi vraćanja mosta na prvotno planirano mjesto.

t. k.

EVO POD KRIŽ SMO DOŠLI...

Kukinjska Hrvatska manjinska samouprava srdačno Vas poziva na korizmenu pobožnost u mjesnu crkvu u subotu,

23. veljače 2008. g. s početkom u 17 sati.

Svetu misu predvodit će vlč. IVICA KRIŽANOVIĆ.

Sudjeluje: Crkveni pjevački zbor iz Radikovaca, Mješoviti pjevački zbor Ladislava Matuška.

Obilazak Križnog puta bit će u Pečuhu, u **petak, 29. veljače s početkom u 15.** Križni put predvodi vlč. Franjo Pavleković, sudjeluje Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe.

ZAGREB – Izaslanstvo Ministarstva obrane Republike Mađarske, predvođeno ministrom obrane dr. Imreom Szekeresom, posjetilo je Ministarstvo obrane Republike Hrvatske u petak, 15. veljače 2008. Tom je prigodom, na konferenciji za medije, ministar obrane Branko Vukelić izrazio zadovoljstvo što je prvi bilateralni posjet MORH-u, za njegova mandata, upravo iz Republike Mađarske, zemlje s kojom Hrvatska ima vrlo dobre prijateljske odnose i koja nas u velikoj mjeri podupire na putu k EU, a posebno u NATO. Na tome je posebno zahvalio mađarskom kolegi dr. Imre Szekeresu. Teme sastanka bilateralnog posjeta, uz NATO, bile su i sigurnosna situacija u jugoistočnoj Europi, bilateralna suradnja i način njezina poboljšanja. Pri tome je naglašeno da će glavni stožeri oružanih snaga dviju zemalja intenzivirati razmjenu vojnih iskustava u preostroju oružanih snaga. Ministar Vukelić istaknuo je i vrlo dobru suradnju hrvatskih i mađarskih oružanih snaga u mirovnoj misiji u Afganistanu te zaključio da je Republika Mađarska hrvatski partner, koji joj daje punu potporu za članstvo u NATO kao i za sigurnosnu situaciju u cijeloj regiji. U svom obraćanju ministar obrane dr. Imre Szekeres zahvalio je ministru Vukeliću na pozivu te rekao da je Republika Hrvatska za Mađarsku strateški partner s kojom će surađivati i u NATO-u i Europskoj uniji. Naglasio je da Mađarska bezuvjetno podupire ulazak Hrvatske u Sjeverno atlantski savez iznijevši stav da je Hrvatska ispunila sve uvjete za članstvo u NATO, te je izrazio uvjerenost da će Hrvatska na Samitu u Bukureštu zasigurno dobiti poziv. Spomenuo je i važnost ulaska u NATO i ostalih dviju zemalja kandidata, Albanije i Makedonije, zbog povećanja sigurnosti na Balkanu. Naime, ministar Szekeres drži da je sigurnost na Balkanu, uvjet sigurnosti u cijeloj Europi. O suradnji dvaju ministarstava rekao je da su odredili buduće oblike suradnje, koje će glavni stožeri oružanih snaga Mađarske i Hrvatske provesti, te naglasio uvjerenost da će se strateška suradnja dviju zemalja proširiti i na drugim područjima kao što su gospodarstvo, kultura i dr. Na kraju mađarski ministar Szekeres zahvalio je kolegi ministru Vukeliću da Hrvatska potpiše ulazak u članstvo NATO-a na njegovu 60. godišnjicu. (izvor MORH)

POGAN – Kako donosi županijski list Dunántúli Napló, u pogansko jezero pušteno je pola tone šarana težine od dva do tri kilograma. Time je i službeno započela ribička sezona na jezeru. Dakle od subote, 16. veljače, može se pecati na poganskom jezeru.

KARLOVAC – U utorak, 12. veljače, s početkom u 20 sati u karlovačkom Zorindomu nastupili su HNK Zagreb i Hrvatsko kazalište Pečuh s predstavom Tomislava Pavkovića «Sprovod u Theresienburgu», prema tekstu Miroslava Krleže.

ZAGREB – Josip Pavičić, nekadašnji lektor hrvatskoga jezika na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost Sveučilišta u Pečuhu, objavio je nedavno Knjigu dnevničkih zapisa „Ponedjeljak jutro... – Dnevnik 2005/2006/2007”. Za tisak autor knjige podsjetio je kako dnevnik vodi od 1973, a u njega upisuje ono što tada nije bilo za objavljivanje, a sad bi moglo biti zanimljivo. U bilješke je upleteno više od 1200 imena koji većinom pripadaju današnjemu javnom životu, rekao je Pavičić dodavši kako se knjiga može čitati i kao svojevrsan pristrani leksikon hrvatskoga kulturnog i političkog zakulisja.

KARLOVAC – U Gradskom kazališću Zorin dom u Karlovcu gostuje Kazališna udruga Talija u suradnji sa šibenskim kazališćem 28. februara, četvrtak. Od 20 uri početo predstavljaju dramu gradišćanske autorice Ane Šoretić pod naslovom Stari vuk. Redatelj je Mate Gulin. Ana Šoretić, rođena Cogrštofka, dugoljetošnja suradnica je televizije i radija u Austriji, piše pjesme, prozu, drame i eseje na gradišćanskohrvatskom i nimskom jeziku. Dobitnica je brojnih nagrada, uz ostalo Državne nagrade Gradišćanskih Hrvatov (1992), a dobila je i nagradu za režiju vlašće drame „Glad“ (1990).

BUDIMPEŠTA – U Kazalištu Thália (Novi studio), u sklopu ovogodišnjeg Susreta narodnosnih kazališta, 1. ožujka s početkom u 17 sati nastupit će Hrvatsko kazalište iz Pečuha s predstavom Sprovod u Theresienburgu, nastalom na tekst Miroslava Krleže. Koprodukcija je to Scene „Habunek“ Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu i Hrvatskog kazališta Pečuh koja je svoju pečuhušku praiizvedbu imala 21. prosinca 2007. godine, a zagrebačka premijera u Maloj dvorani Vatroslava Lisinskog održana je 13. veljače 2008. godine. Karte se mogu kupiti na blagajni kazališta: 1000 Ft za odrasle; 500 Ft za učenike.

SAJKA – Kako donosi županijski list Dunántúli Napló, seoska samouprava još lani na natječaju dobila je 146 tisuća forinti, od čega je ovih dana kupljeno 40 novih postelja za dječji vrtić. Za nabavu postelja sredstva iz svoga proračuna dodala je i seoska samouprava, štoviše, materijalno su pomogle i njemačka te hrvatska manjinska samouprava u naselju.

Sastanak načelnika i predsjednika hrvatskih manjinskih samouprava

Hrvatska manjinska samouprava Zalske županije u Petribi 7. veljače održala je svoju redovitu sjednicu na kojoj je razmotrila godišnji plan i financijske mogućnosti. Nakon toga je zakazan sastanak s načelnicima hrvatskih pomurskih naselja i predsjednicima hrvatskih manjinskih samouprava Zalske županije. Forumu su sudjelovali i dopredsjednik Skupštine samouprave Zalske županije Kálmán Nagy i stručnjak za europske natječaje László Ódor. Cilj je sastanka bio da županijska manjinska samouprava izvijesti nazočne o svojim planovima, da se raspravlja o suradnji hrvatskih manjinskih samouprava sa županijskom manjinskom samoupravom, te o mogućim zajedničkim programima.

Ladislav Penzeš, predsjednik Županijske manjinske samouprave, pozdravio je nazočne i zahvalio na odazivu (bilo je deset predsjednika manjinskih samouprava i četiri načelnika), te ukratko predstavio sastav Županijske manjinske samouprave. Spomenuo je da nakon osnutka samouprava je pokušala pronaći svoje mjesto, uspostavila je dobru vezu s Hrvatskom državnom samoupravom, sa Županijskom skupštinom, i ovaj put nudi suradnju mjesnim manjinskim samoupravama.

Županijska manjinska samouprava svoje programe želi prirediti u različitim naseljima, na taj način obogatiti program pojedinih hrvatskih naselja, a u skorju budućnosti potražiti suradnju preko granice, s Međimurskom županijom, odnosno Čakovcem.

G. Penzeš govorio je o planovima Županijske samouprave u 2008. g.: u ožujku žele dogovoriti susret s predstavnicima Međimurske županije radi uspostave veza, u srpnju bi priredila susret mladeži, najesen bi se nastavila priredba Jesenski književni dani, a u studenome bi priredila regionalni hrvatski bal u Kaniži.

Županijska samouprava želi uskladiti interese manjinskim samoupravama oko pisanja raznih natječaja.

O mogućnostima europskih natječaja govorio je László Ódor, stručnjak za natječaje. Naglasio je da Hrvati u Pomurju ne da moraju njegovati svoju kulturu i jezik, nego moraju Hrvatstvo osjećati svojim pozivom. Hrvatska manjina u prekograničnim vezama ima vrlo veliku prednost zbog poznavanja jezika. G. Ódor nije jasno zbog čega to ne iskoristi hrvatska manjina u Pomurju. Unija daje vrlo dobre mogućnosti što se tiče razvijanja područja. Projekt-menadžment je prikazao projekt Inno Mura, kojem je nositelj mlinačara mjesna samouprava. Taj je projekt omogućio nove projekte u kojima se traže partneri.

Dopredsjednik Županijske Skupštine zahvalio je na pozivu i ukratko govorio o položaju županije, o financijskim poteškoćama. Nažalost, županija se svake godine bori s oko osamsto milijuna deficita, čak i nakon racionalizacije troškova, stoga joj je vrlo teško pomoći manjinskim samoupravama.

ravama. Ono što može pružiti jest pomoć u funkcioniranju i u administrativnim poslovima. Još proračun za 2008. g. nije izrađen, prema predviđenom odbor za manjine dobit će između jednog i dva milijuna forinti, a dva milijuna će se izdvojiti za natječaje, kao potpora za svoj udio, možda preko godine moći će se to na bolje modificirati.

Neki od nazočnih zamolili su predstavnika županije da programe koje se tiču manjina organiziraju izvan radnoga vremena, odnosno barem poslije 15 sati, naime, manjinski predstavnici imaju i svoje radno mjesto.

Govorilo se i o tome što se očekuje od Županijske manjinske samouprave, koja treba da ima koordinacijsku ulogu. Netko je reflektirao na to prema zastupnicima HDS-a, naime, još uvijek ne stiže dosta informacija od Hrvatske državne samouprave.

Povedena je diskusija oko vjerskog života na manjinskom jeziku u županiji, naime, nema nijedan župnik koji zna govoriti na hrvatskome jeziku. O zadacima manjinskih samouprava provedena je rasprava, naime, mnogi ih smatraju samo organizacijom koja treba organizirati kulturne priredbe, no ona bi trebala imati širi djelokrug na raznim poljima, ali nažalost u rješavanju konkretnih problema nema kompetencije. U mnogim pitanjima prvo mora usuglašavati s nadležnim tijelima, a hoće li njezino mišljenje uvažiti, to je već drugo pitanje.

Došlo je na vidjelo i pitanje regionalne civilne organizacije, Društva Horvata kre Mure, koje je u posljednje vrijeme pasivno. Predsjednik je obećao da će potkraj veljače sazvati Skupštinu i razmotriti kako bi ta civilna organizacija trebala dalje djelovati.

Beta

Povodom 80. smrtnoga ljeta Mate Meršića Miloradića

*Pri grobu Mate Meršića Miloradića
zastupnici hrvatskih društav iz Austrije,
Ugarske i Slovačke*

Hrvatska društva i organizacije u Austriji, Slovačkoj i Ugarskoj prilikom 80. smrtnoga ljeta Mate Meršića Miloradića (rođen je 19. septembra 1850. u Frakanavi, a umro 15. februara 1928. ljeta u Hrvatskoj Kemlji) se na ov dan spominjaju ovoga velikana i hrvatskoga novinstva u tadašnjoj zapadnoj Ugarskoj, a pak i pjesništva, a ne na zadnje i znanosti, ka je vrlo zanimala ovoga poliglota i duhovnika u maloj Hrvatskoj Kemlji. Kako uz ostalo veli akademik dr. Nikola Benčić, stručnjak za Miloradićevo književno djelo „...Mi smo našega Miloradića postavili na stup, npr. u Frakanavi, u parku. Ta postament je u parku skoro isto tako debeo kako je visok ali mi smo mu u duhovnom smislu produžili vertikalnu i on nam stoji danas visoko nad našim vidokrugom, kao ranokršćanski stilit, svetac na stupu. Ti sveti su se u onom vrimenu iz askeze povlikli najzad na stupe, u višinu da bi bili dalje od ljudske mizere, laglje mogli razmišljati i bliže k Bogu i preživili cijeli svoj žitak na nji. I naš Miloradić se je povlikao (ili je bio prognan) na siromašni kemljanski farof i zato su ga mladi teologi u Juri zvali nek „Kemljanskim eremitom“.

One generacije školarov i školaric ke su se u hrvatski odnosno mišovitojezični škola ovoga kraja još obavezno napamet naučili Miloradićeve pjesme – kako je to bilo u nimški škola s Geothom ili Schillerom – u medjuvrimenu su jur roditelji, bolje rečeno generacija starih starijih. Tim zanimljivije je da su hrvatski studenti i studentice u Hrvatskom akademskom klubu pred nekoliko ljet „iskopali“ Miloradića i mu posvetili i zadnje, iako dosta kritično, svojega glasila „Novi glas“. Posebno imamo zahvaliti i Hrvatskomu kulturnomu društvu u Gradišću da se u okviru „Recitala“ svenek pokušava uplesti i Miloradićeve pjesme. A isto se djela i na ugarskoj strani granice, kade u školi još nisu pozabali Matu Meršića Miloradića.

Kako je u „Hrvatski novina“ nadalje ustanovio Nikola Benčić, povodom 80.

U Frakanavi

obljetnice Miloradićeve smrti „...Danas je on i med nami došao iz kemljanskoga farofa na duhovni stup i ne znamo kako do sada, po 80 ljet njegove smrti zahadjamo s njim. Pitamo se ča je on za nas, sumljivo zaobajamo našu gradišćanskohrvatsku himnu „Hrvat mi je otac“ zavijamo skupa s modnimi duhovnimi strujanji vrimenta i priminjivamo naše današnje norme na vrime pred stovetimi ljeti.“

Tim više treba ocijeniti da se ga i danas spomenemo, a da se ga pred svim i mladja generacija spomene, ka je o njem čula samo još marginalno ili našla ku tu pjesmu u školski knjiga. Kako piše Petar Tyran u izjavi povodom ovoga današnjega spomen-dana „Posebno je hvalevridno, da Miloradića nije pozabila ni Hrvatska Kemlja, ni rodna mu Frakanava, a pred svim i da su se mladi hakovci odlučili da ga skinu iz zaborave“, a Nikola Benčić uz ostalo veli „Miloradić nam je u biti jedan od onih naših pjesnikov, ki formuliraju svoje misli tako, da i danas imaju svoje vridnosti i ne gubu vrimenom na svojoj vridnosti a još manje na jezični kriteriji, tribamo je samo opraišiti i otrti paučinu.“

Miloradićevo gradišćanskohrvatsko jezično bogatstvo posebno je vridno spomenuti jer je velika riznica iz ke još danas crpamo riči i fraze. Dosada imamo pet izdanj njegovih pjesam, a imamo dva njegove spomenike: grobni kamen s bogatim hrvatskim natpisom u Hrvatskoj Kemlji kade je pokopan, i poprsje (djelo hrvatskoga velikana svitskoga kiparstva Ivana Meštrovića) u rodnoj mu Frakanavi u Austriji, u Miloradićevom parku.

Povodom 80. obljetnice Miloradićeve smrti Gradišćanski Hrvati iz svih susjedni zemlja su se spomenuli u subotu, 16. februara, na grobu u Kemlji. Buket cvijeća su položili peljači hrvatskih društav. Potom se je delegacija iz Hatov na sjeveru povijesnoga Gradišća ganula u sridnje Gradišće, u Frakanavu, i je pri Miloradićevom poprsju takaj položila buket cvijeća uz kratak recital njegovih pjesam. Ovom prilikom zastupnici Hrvatov iz zgora spomenutih društav i organizacijov pohodili su i grob Augustina Blazovića na frakanavskom cimitoru. Blazoviću (29. I. 1921) će vrijeda biti četira ljeta da je umro (10. maja 2004).

-Petar Tyran-

Lajoš Škrapić:

Miloradić

Pun radosti, nade,
ideš z Frakanave
dičaric, u Kiseg.
Nakon duge učnje,
Ti, misto zaručnje
s Bogom sklopiš priseg.

Talentom u torbi
trudiš se na tobri
da narod ne zgubiš.
Traskali su biči,
te grmljive riči,
da svoje probudiš.

Akademičari
su pisma pisali,
na tvoja, odgovor.
A Ti, u „tamnici“
napisal si dicit
hrvatski Progovor.

Prognan u močvaru,
zatvoren na faru:
Kemljanski pustinač.
Stariji brate, Mate,
Spomina se na te
Učenik, „tuđinac“.

Zapovidi vlasti,
žučne, gorke slasti
večkrat si pokušil.
Karal s mudroznanci,
– što si vridan, znal si –
bolvane si rušil.

„Tragedija Boga“
sad razuma tvoga:
podrapan? ukraden?
Gdo se bojal Tebe,
Tvoje božje vere?
Nenavidan, smamljen?

Odnud iz višine,
Iz vječne tišine
vidiš li nas, brate?
Sad na kraju vika,
s ove strane svita,
poslidnje Hrvate?

*Ove dane se spomenemo na
gradišćanskoga velikana ki je pred 80 ljet
našao vječni pokoj u kemljanskom cimitoru*

Prva kobasicijada u Santovu

Na prijedlog i u organizaciji Ilije Stipanova, te društva koje je okupio oko sebe, u subotu, 2. veljače, u Santovu je priređena prva kobasicijada – natjecanje u pripravljanju, posebno nadijevanju kobasica. Kako nam reče pokretač ove priredbe, u mjesnoj športskoj dvorani okupilo se deset ekipa, i velik broj gostiju od Pečuha do Békés-sabe. Bilo je i dvije ekipe domaćina, ali je izostao veći odaziv posjetitelja iz Santova. Ipak uza sve popratne, kulturne i zabavne sadržaje prvi pokušaj pokazao se uspješnim, a raspoloženje je bilo više nego dobro. Na zadovoljstvo sudionika „festival“ kobasica priredit će se i iduće godine, a sve ekipe su obećale da će ponovno doći u Santovo. Prema četveročlanom ocjenjivačkom sudu, najbolje kobasice pripremio je Tim kobasičara iz Baračke (Nagybaracska) s 46 osvojenih bodova. Panduri iz Dautova bili su drugi s 41 bodom, a Plesači koji plešu utorkom navečer iz Baškuta treći s 37 bodova. Najbolja domaća ekipa s bodom zaostatka za trećim osvojila je četvrto mjesto.

Jedna od najbrojnijih, ali najvještijih i najveselijih bila je ekipa iz Baškuta, koja je osvojila treće mjesto

ČIKERIJA – Hrvatska manjinska samouprava i KUD Rokoko u Čikeriji organizira Veliko bunjevačko prelo koje će se održati u mjesnome Seoskom domu, u subotu, 23. veljače u 19 sati. U prigodnom kulturnom programu na otvorenju prela nastupa sponemuti KUD, a goste će zabavljati Orkestar Orašje iz Vršende odnosno Mohača.

Intervju

Dobra suradnja onkraj granice

Razgovor sa Stjepanom Vukom, načelnikom sela Mlinaraca

Mlinarčka mjesna samouprava sredinom veljače okončala je uspješan europski projekt Mreža InnoMur@ u kojem su sudjelovali i partneri iz Međimurja. S tim projektom, izobrazbom projekt-menadžera utemeljena je buduća suradnja preko granice. Stjepan Vuk, načelnik sela Mlinaraca, nada se da je ovaj projekt tek početak još bolje suradnje s matičnom domovinom, koja će osnažiti samobitnost naših Mlinarčana.

Stjepan Vuk, rodnom iz Mlinaraca, od 2002. g. obnaša dužnost načelnika u svom selu. Tijekom svog života uvijek je tražio vezu s Hrvatima i hrvatskim jezikom što je naslijedio od roditelja. Radio je kao graničar, u prošlom ciklusu bio je zastupnik HDS-a, član je Mješovitog odbora Međimurske županije za suradnju s pomurskim Hrvatima i vijećnik je Hrvatske manjinske samouprave u Mlinarcima, kao načelnik trudi se da u njegovo rodno selo vrati nekadašnji hrvatski duh.

Razgovor vodila: Bernadeta Blažetin

Stjepan Vuk

Jesi li dobro razmislio kada si se kandidirao za načelnika?

– Od početaka sam bio vijećnik u mjesnoj samoupravi i mnoge stvari mi se nisu sviđale, mislio sam da bi kao načelnik mogao štošta mijenjati. Neki su me suseljni i nagovarali. Osjećao sam da su ljudi u selu jako podijeljeni i želio sam da se seoska zajednica dobro formira. Mislim da sam to djelomice uspio ostvariti, jer na posljednjim izborima dobio sam 75% glasova. Naravno, još i danas ima ljudi koji su nepovjerljivi prema meni.

Koliko sam informirana, počeci su bili vrlo teški?

Da, samouprava je bila potpuno zadužena, upravo se odvijao sudski spor u svezi s plinom i kanalizacijom. Nije bilo isplaćeno 32 milijuna forinti što je samouprava trebala platiti. Usput je bio natječaj za koji nije bio osiguran vlastiti udio, ali nismo htjeli odustati, stoga smo preustrojili svoje ustanove. U dvije i pol godine nikakav honorar (dužnost načelnika obavljao sam honorarno) nisam uzeo od samouprave. Sljedeći smo ciklus počeli čisto, ali imali smo problema zbog novih uredaba sufinanciranja odgojno-obrazovnih ustanova. Deficit nam se povećao pa smo morali zatvoriti strukovnu školu, i više razrede osnovne škole.

To nisu bile „omiljene“ odluke, vjerojatno su se mnogi ljutili zbog toga.

– Bilo je i takvih, ali žitelji su većinom shvatili da se ne može dalje tako djelovati. Ako nema dovoljno djece, onda škola ne može

samostalno djelovati. Pokušao sam što bolje informirati ljude, zasjedanja su nam javna, pri preustroju škole organizirali smo forume. Mnogo razgovaram s ljudima na priredbama, nazočan sam na sjednicama civilnih udruga i objašnjavam odluke samouprave ako me zapitaju. Živim u selu i kontaktiram s ljudima, mislim da znaju da mi se mogu obratiti.

Kažeš da si djelomice uspio ponovno okupiti seosku zajednicu. Kako?

– Uspio sam preko svojih civilnih udruga. Dotada sve je prividno djelovalo. Htio sam vratiti hrvatska obilježja selu, stare tradicije koje su nekoć bile. Očuvanje nacionalnog identiteta za mene je vrlo važno, i mislim da naselje ne smije zaboraviti na svoje podrijetlo. Pomoću manjinske samouprave opet je proradio zbor, a želim da organiziramo orkestar i ples, ali nije to lako dok se ne nađe takav čovjek koji to sa srcem radi. Nešto se pokrenulo kada smo primili osobu za organiziranje kulture, no ona je sada na porodijskom dopustu. Hrvatska manjinska samouprava vrlo mnogo pomaže u organiziranju kulturnog života. I lokalna samouprava ju pomaže u tim nastojanjima. Sretan sam što je i športski klub dospio u županijsku drugu ligu.

Vrlo važnim smatraš društveni život u selu, ali mislim da budućnost jednog naselja najviše uvjetuju radna mjesta i mladež. Kako gledate toga uspjevate se razvijati?

– Pokušaje smo imali, a i nadalje ćemo raditi na tome. Imali smo dogovore s hrvatskim tvrtkama koje bi došle u Mađarsku, ali kada su vidjeli loše gospodarsko stanje, odustale su. Radilo se o pekari. No još postoji nada. Zbog vodoopskrbne postaje u Mlinarcima vrlo je teško utemeljiti bilo kakav pogon, teško je dobiti dozvolu. Ove će nam godine biti izrađen plan prostornog uređenja, do srpnja bi to trebalo biti gotovo. U njemu je uvrštena industrijska zona koja će se nalaziti između Mlinaraca i Pustare. Nažalost, problem je i to što je onomad samouprava sve svoje posjede prodala. To je bila velika greška i to nikada neću oprostiti prijašnjem načelniku. Tako naša samouprava nema svoje posjede ni na rubu ni unutar. Ono što imamo, to je vrlo malo.

Ima li ipak mogućnosti za razvoj, imaš li ti kao „prvi čovjek“ sela neke zamisli?

– Samouprava je početkom ove godine

osnovala svoje poduzeće pod imenom Mlinarski kompetencijski centar, na registarskom sudu već je ubilježeno. Tvrtka će se baviti poučavanjem odraslih osoba u području, naime, u letinjskome statističkom području nema takve ustanove koja se bavi prekvalifikacijom odraslih. Uvjeti postoje, školska zgrada nam stoji na raspolaganju. Pregovarali smo sa Zavodom za zapošljavanje; s njegovim središtima u Kaniži i Letinji ćemo usuglasiti potrebne struke radi poduke. Kompetencijski centar osnovali smo zbog slobodnih radnih resursa koji se nagomilaju u području. Centar će ostvariti akreditiranu nastavu i tako će se moći obavljati sve u mjestu, od početaka do završnih ispita. U svezi s tim želimo surađivati i onkraj granice, gdje je nedostatak stručne radne snage. Ima takvih struka u kojima bi se 100-150 radnika moglo zaposliti u Hrvatskoj. U tim strukama želimo pomoći i poučavati ih da mogu dobiti posao u bilo kojoj zemlji u Europi. Velik ćemo naglasak staviti na učenje jezika, svakako bismo htjeli pokrenuti učenje engleskog, njemačkog i hrvatskoga. Drugu mogućnost vidim u turizmu, ali u tome trebaju biti partneri sva naselja u području. Svi možemo napredovati tako ako se udružimo i skupa razmišljamo. Mi u Mlinarcima smo mali za to da bismo mogli nuditi zanimljivosti turistima za cijeli tjedan, tu treba organizirati programe, zajedno nuditi pakete. Mura nam nudi prekrasan prirodni okoliš. Razmišljamo o tome da starački dom pregradimo u pansion za smještaj za manje kapacitete, a ako ima više osoba, ima mogućnosti za smještaj i u Serdahelu. Želimo otvoriti posudionicu bicikla kako bi oni koji vole biciklistički turizam imali za to mogućnosti. U svezi s tim nužna nam je i potpora države u izgradnji biciklističkih staza među naseljima. Razmišljamo i o tome da samouprava kupi neki stari podrum u vinogradu i ondje uredi restoran u lijepom prirodnom okolišu. Naše je selo dobilo svoje ime po mlinovima, voljeli bismo izgraditi mlin na Muri, kao što je nekoć bilo, a jednako tako i pristanište za čamce do kojeg već imamo i asfaltiran put. Treba izraditi konkretne programe za izlete, nuditi gastronomske specijalitete, preko turističkih agencija raditi na promidžbi. U suradnji s drugim naseljima mogli bismo organizirati rafting, npr. u Letinji

bismo krenuli s čamcima na Muri do Mlinaraca, uvečer bi turiste čekala fina večera s pomurskim specijalitetima te kulturni program, glazba i zabava, ili bi se prikazalo kako se nekada lovilo u Muri, ili prerađivala konoplja, kako se prala, močila konoplja i izrađivala uža.

Zamisli samouprave u mnogim su točkama povezane s Hrvatskom.

– Tako je. Trebamo razmišljati u regijama. I Hrvatska će ubrzo postati članicom Europske unije, a ako se malo vratimo u prošlost, znamo da sa susjedima Hrvatima uvijek smo imali vrlo dobru vezu. Takva povezivanja daju nam nove mogućnosti na raznim poljima i ne smijemo zaboraviti da naši ljudi govore jezik susjedne zemlje, pa nema ni jezičnih teškoća. U nekim stvarima mogu oni nama pomoći, a u nekima mi njima. Nadam se da smo projektom Mreža InnoMur@ uspješni utemeljiti buduću jako dobru suradnju. U vezama s Hrvatskom mi, hrvatska manjina, imamo prednost u tome što poznajemo jezik, kulturu, povijest, mislim da i gospodarstvo, a što je najvažnije, to je emotivna povezanost s matičnom domovinom.

Za ostvarenje tih programa trebaju i djelatnici, koji to isplaniraju i provode, tj. stručnjaci.

– Tako je. Inovacijsko središte, odnosno poduzeće samouprave imat će 3-4 stručnjaka koji će i takve poslove obavljati. Ovih je dana održana završna konferencija spomenutog projekta, preko kojeg su podučeni projektmenadžeri, trojica su i iz Mlinaraca, pa se nadam da pri izradi projekata neće biti teškoća.

Hoće li ove zamisli dati mogućnosti i mladima da ostanu u selu?

– Naravno, to neće dati golemu mogućnost za zapošljavanje, ali će možda moći graditi na turizam, razmišljati o uslugama, možda osnovati svoja mala poduzeća. Mladima bismo željeli pomoći s tzv. programom „fecske“ (lastavica), otkupiti prazne kuće, obnoviti ih i mladima dati kao službeni stan u nadi da će se u selu nastaniti. Među planovima nam je i izgradnja inovacijskog središta. To bi bilo zdanje u kojem bi djelovao dom kulture, knjižnica, teledom, dom umirovljenika, ured, mjesto gdje bi svaki stanovnik sela našao za sebe nešto.

Baćino

Ploča s imenom prijateljskog naselja i grbovima dviju država

Odnedavna na ulazu u selo Baćino stoji ploča s imenom prijateljskog naselja i grbovima dviju država. Kako nam reče dopredsjednica Hrvatske samouprave Judita Markó, ploča je izrađena uz potporu Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, a postavljena je kao gesta prema prijateljskom naselju, hrvatskoj Baćini. Ponosni su što ova suradnja, koja je prije pet godina na razini dvaju naselja potvrđena i ugovorom o suradnji, doista živi, a redoviti su godišnji susreti u oba naselja, iako su udaljena više od 500 kilometara. Dosada su prijatelje iz Baćine ugostili na Danu sela, a od prošle godine početkom veljače na Rackom prelu koje im više odgovara nego vrijeme u jeku turističke sezone.

Snimka: Judita Markó

Nova ploča na ulazu u selo

S. B.

PEČUH – U Galeriji Hrvatskoga kazališta, u takozvanoj Galeriji Csopor(T) Horde, 14. veljače otvorena je izložba slovenske likovne umjetnice Metke Erzar. Izložbu je otvorio redatelj László Bagossy. Slikarski svijet ove mlade slovenske akademske slikarice s nizom samostalnih međunarodnih izložaba odlikuje raznolikost likovnoga pristupa, korištenje različitih materijala i davanje prednosti korištenju boja za tekstil u likovnom izrazu.

ORAHOVICA – U organizaciji „Slavonije“, obrtničke zadruge Orahovica, a pod generalnim pokroviteljstvom predsjednika Stjepana Mesića, od 13. do 15. ožujka bit će održan 15. Međunarodni sajam vinogradarstva, vinarstva i voćarstva Slavin. Stručna prosudbena komisija ocijenila je 125 uzoraka bijelih i crnih vina iz Hrvatske i južne Mađarske, Hercegovine i Dalmacije koja će biti izložena na sajmu. Komisija je 35 vina ocijenila zlatnom, a 57 srebrnom medaljom. Imena proizvođača nagrađenih vina bit će objavljena na dan otvaranja Sajma, kada će im biti uručene medalje i priznanja.

OSIJEK – Trideset godina nakon što su Hrvatska i Mađarska potpisale ugovor o višenamjenskom uređenju rijeke Drave, a uslijed niza političkih promjena u obje države, na red bi mogla doći i gradnje vodne stepenice donjeg dijela Drave, na potezu od državne granice s Mađarskom do Osijeka, u dužini od 35 kilometra. U prostorima Osječko-baranjske županije, uz domaćina župana Krešimira Bubala, te predstavnike Hrvatskih voda, HEP-a, Hrvatskih cesta i ostalih zainteresiranih strana, predstavljena je „Studija opravdanosti i izvodljivosti višenamjenskoga hidrotehničkog sustava za uređenje voda i zemljišta Osijek“. Procijenjena vrijednost projekta, kako je izložio Zdenko Mahmutović, ravnatelj zagrebačkog „Elektroprojekta“, koji je godinu dana radio na studiji, jest 2,6 milijardi kuna, a provedba projekta trebala bi trajati sedam godina. No svakako, prije negoli se krene u konačno odlučivanje za ili protiv, pozvat ćemo javnost, posebice jedinice mjesnih uprava i udruge kako bi se izjasnile oko ovog projekta, rekao je zaključno župan Bubalo.

FILEŽ – Pred kratkim objavljena zbirka pjesam Antona Slavića, rodnom iz Plajgora, pod naslovom „Plajgorski zvoni“ će se prikazati u fileškom Općinskom stanu 24. februara, nedilju, od 15 uri začet. Na ovoj promociji će nazočiti i sam autor, ki je i bivši farnik Fileža i Mjenova. Knjiga je objavljena u izdanju Hrvatskoga štamparskoga društva, a tiskarska djela su napravljena u Izdavačkoj kući Croatici u Budimpešti.

Kako pretočiti svoj zavičajni govor u pisanu riječ?

II.

Prije no što se udubim u ovu zavrzlamu oko bunjevačkoga govora i njegove uporabe, te čak uvođenja u školsku nastavu, pri čemu se nameće niz svakojakih problema i poteškoća, da se još za koji tren vratim Gradišću.

I danas se živo sjećam svojih profesora sa sveučilišta u Budimpešti, točnije sa Slavističke katedre, akademika I. Knieže i L. Hadrovića. Mislim da je prof. Knieža govorio o tome kako se pojedini slavenski jezici gotovo neprimjetno prelijevaju jedan u drugi. Objasnio nam je to na sljedeći način. Reče on nama: kada biste se uputili pješke od Baltika pa do Crnog Mora – naravno preko Balkana – prosto ne biste primijetili kako prelazite jezične granice, osobito glede govornog jezika.

Naravno, ne treba da se radi o posuđivanju riječi iz drugog jezika da bi se uočile neke sličnosti ili istovjetnosti. Pogledamo li malo pomnije neke napise, intervjue, odnosno razgovore koje je vodila T. Horvat (vidi npr. Hrv. gl. br. 5 od 1. veljače) s gospodinom G. Völgvijem ml., gdje on govoreći o položaju žitelja svoga sela, veli: „morebit nam pači blizina grada”. Ovo pači, veli gđa S. V. jezikoslovac iz Zagreba, jest lijepi hrvatski izraz. (Ja bih rekao morebit je tako.) Čitamo drugdje, isto iz pera Timea H: „nimam rad jesen”, što mu dođe da gospodična ne voli jesen. Ili riječ „cinterin” za groblje koja je istovjetna sa slovačkim nazivom onoga vječitog počivališta. (vidi br. 44 Hrv. gl. od 3. studenog 2006. g.). Naravno, sve ovo nikomu ne smeta da ovaj jezik naziva hrvatskim, a koji se oduvijek i nazivao hrvatskim.

E, pa sasvim je drugi slučaj s ovim našim bunjevačkim govorom na ovim našim bačvanskim ravnicama. Ima onih koji se grčevito brane od „vanjskih” utjecaja, čak izmišljaju neke „krupne” razlike kako bi dokazali neku svoju samobitnost. Ima i takvih tvrdnji da su Bunjevci autohtoni narod Srbije, znači izmišlja se sve i sva, samo da bi se isticala razlika, da bi se izbjeglo povezivanje ovog „svita” s matičnim mu narodom. Naravno, sva ovakva nastojanja idu „na ruku” onima koji žele svakako i po svaku cijenu odvojiti Bunjevce od ostalih „ogranaka” zajedničkoga hrvatskog nam stabla.

Zahvaljujući svojim godinama, sjećam se iz djetinjstva raznoraznih tiskovina koje su nam dolazile iz Subatice (mi smo sa *a* izgovarali ime ove naše bunjevačke metropole), to su obično bili normalni, za sve nas razumljivi tekstovi (kalendar Danica i razna crkvena izdanja), za razliku od onih koji se danas mogu pročitati u nekim Subotičkim novinama. (Vidi Bunjevačke novine i usporedi s tekstovima od prije 100 godina!)

Mislim da je jasno kako se u našem

Porablju u novinama za našu slovensku manjinu osim književne „slovenščine” upotrebljava i taj njihov dijalekt, iz prostog razloga kako bi čitatelji razumjeli što im se nudi na stranicama ovog lista. A ovaj dijalekt je doista pomalo čudan, prilično udaljen od književne norme Cankareva jezika. Iako se s druge strane granice u Goričkom (okolica Murske Sobote) govori istim jezikom, za proteklih 80 i više godina tamošnji govor se znatno više sljubio s književnim jezikom. Znači, i ovdje je riječ o tom da nužda zakon mijenja, te uz tekstone na lijepoj slovenščini čitamo i prilično čudne riječi i izraze s vokalima *ö, í, ü* kao i *č*, dvoglas *eu* i *ou* te druge zanimljivosti. To su okolnosti koje sigurno otežavaju i čine složnijim posao novinara. Ali budući da žele svoje čitateljstvo informirati, trebaju činiti to što čine.

S obzirom da za nas Bunjevce ovakvih i sličnih poteškoća hrvatski tekstovi iz Zagreba nikada nisu pričinjavali, izgleda sami se moramo pobrinuti da unesemo u svoj zavičajni govor što više zbudujućih elemenata, ne bi li nakraju ipak prihvatili tu tvrdnju da se tu „stvara” jedan samostalan jezik, sam za sebe, koji nikomu ne pripada, valjda je pao s neba.

Pokušavao sam naći neke logike, slijedeći neka pravila, kako bih se možda i sam prihvatio pisati tom, nama dragom ikavicom. Mislim, ako su se usudili naši precizni stvarati na ovome našem bunjevačkom, zašto ne bismo to mogli i mi, koji danas još postojimo na ovim prostorima. Ako, naime, nestane taj govor, moći ćemo se samo kajati, ali pomoći u tome niotkud nećemo imati. Baš zbog svega ovoga mi čine probleme one pojave o kojima želim reći svoje.

Vjerujte mi, dragi čitatelji, mislim sve napisano djeluje istinski, ako proizlazi iz duše te se, čitajući ovakav tekst, osjeća otkucaj srca i mekoća one duše, blage svojstvene nama, koje, naravno, ipak nema u svima nama.

Spomenih Bunjevačke novine iz Subotice. Čovjek bi očekivao da će mu progovoriti možda ona stara sjećanja, koji ga vezuju za ovaj kraj, u kojem je nekada cvjetala pisana riječ na ovome našem bunjevačkom govoru, nažalost, čovjek se, čitajući ove napise, spotiče o neke čudne tvorevine na ovom „jeziku”.

Smetaju mi oblici kao što su, npr.: išo sam, sišo s autobusa, pofalim se, košto je, Nacionalni Savet Bunjevaca, a ne Vijeće, mada se nalazi i s ovim nazivom (XV. sednica pomenu-tog tijela, bez *j*). Sljedeći primjeri su još čudniji: čekaje, misle, da imaje svoji prava (bez *h*), stari oras (a ne orah), jel umjesto jer itd.

Naravno, ovo su samo neke „sitnice”, ima tu napisa i s čistom srpskom ekavicom (to je barem bez grešaka). Ali da prikazem još jednu

čudnu pojavu: dosljedni su u korištenju riječi „disnotor”, mađarske riječi umjesto svinjokolja. Tko ih je, bože, privolio da koriste ovaj mađarski naziv kada su naši stari u Baji znali koristiti i riječ „karmine” za ovu ugodnu zimsku zgodu, a koja po starim rječnicima znači neku vrstu ritualne gozbe. (Pa u neku ruku i bio je to nekakav ritual nekada!)

Jedino što ne nalazim u tim napisima jest ono „du” na kraju riječi, točnije u glagolskim oblicima, kao što su vididu, gledadu, kažaduu itd., a ovoga u ovim našim bunjevačkim nase-ljima, odnosno u govoru ovoga našeg puka ima u izobilju.

Zalud sva razmišljanja s oblicima kao što su npr.: „svečana užna, umjesto ručak, ili broj pozvani gostivi, ili čorba od svinjski kostivi, ili da nam posluži kao primjer jedna cijela rečenica: Ta je bunjevačka ikavica naše trajno obilježje i nećemo je se nikada odreći, makar nas svi tišili, da mnogi jezici u svetu propadaje i da nam je dosta, da znamo engleski pa ćemo svudan dospiti.”

Ono što se kao prvo nameće čovjeku jest da se upita. Bože moj, a gdje se govori na ovaj način bunjevački? Naime, svih tih pojava u našim selima nema. A drugo: kako su uspjeli pisati, odnosno koristiti se ovom našom bunjevačkom ikavicom Ivan Antunović, Ivan Petreš i Antun Karagić, pa s onom santovačkom, također ikavicom, dr. Mišo Jelić, civilni dušobrižnik nas bajsčkih Bunjevaca, a da im se nije slomilo pero u ruci? Zar se ovaj naš zavičajni govor za ovih nekoliko desetljeća toliko iskvario, ili ga kvare zlotvori naši? (Oštriju riječ bojim se upotrijebiti.)

Nastavak slijedi

Stipan Švraka

Trenutak za pjesmu

Ivan Slamnig

Rađanje

Rađanje užasno boli,
svi se u tome slažu,
gore nego kamenci
il ulozu, tako mi kažu.

Dijete nismo ni pitali,
još govori svemirskim šprahom,
u Bigu Bangu se stvorilo
i plače prvim dahom.

Ne želim opet zatupiti,
ne želim da se svađam.
O, Bože, Koga Te nema,
zašto se besprekidno rađam.

Jezik iseljene Hrvatske

Radi očuvanja jezične raznolikosti i sprečavanja izumiranja jezika Glavna skupština Ujedinjenih naroda proglasila je ovu godinu Međunarodnom godinom jezika, na što Unesco upozorava devet godina svjetskim Danom materinskog jezika koji se obilježava 21. veljače

Vesna Kukavica

Na sjevernoj polutki globusa priča o materinskome (hrvatskom, gradišćanskohrvatskom, moliškohrvatskom) ili rodnom, ili prvom jeziku hrvatskih iseljenika u SAD-u i Kanadi, ali i s druge strane oceana, u zemljama Europske unije i ostatku Staroga kontinenta (gdje uglavnom žive hrvatske autohtone manjine, ali i iseljenici), zaognula se plaštem integracije u zemlje prijema pa i u mjesne jezike: većinom engleski, njemački i francuski.

Materinski jezik iseljene Hrvatske ima izvornih govornika koliko i matična zemlja, ako u svijetu u 40-ak država danas živi približno jednak broj Hrvata kao i u domovini. Sredinom 20. stoljeća optimist bi primio ovu tvrdnju bez razmišljanja u ondašnjim uvjetima političke emigracije, a vjerodostojnosti toga dojma pridonosila je i činjenica da je u to vrijeme diljem planeta izlazilo gotovo 400 periodičkih publikacija na hrvatskome jeziku.

Riječi mlade predsjednice Udruge učitelja hrvatskog jezika u Viktoriji Katice Perinac, izrečen nedavno na stranicama australskoga Hrvatskog vjesnika, ne odaju u tome smislu ni tračak optimizma. Ako se ne protudimo, imat ćemo u iseljeništvu hrvatske domove u kojima se neće govoriti hrvatski! Na pitanje je li još uvijek važno danas imati hrvatske škole u Australiji, Katica Perinac kaže da je itekako važno, kako bi se hrvatski jezik mogao očuvati i omogućiti drugima koji nisu Hrvati – ili onima koji ne govore hrvatskim jezikom – da ga nauče. Bez hrvatskih škola australska Hrvatska zajednica ne bi bila ono što jest. Ona se za očuvanje kulturnog identiteta izborila u egzilu i dan-danas se opire asimilaciji bez ičije pomoći, osim potpore države Viktorije. Nažalost, hrvatska država, čini se, nije zainteresirana za naš rad, jer smo od oslobođenja matične zemlje uspjeli održati tek jedan seminar za

učitelje sa skupinom stručnjaka iz Hrvatske. Opadanje broja učenika te zatvaranje razreda jesu svakodnevice. U tom slučaju, hrvatski će jezik nestati sa svih državnih popisa u Australiji, mi ćemo se asimilirati, imat ćemo hrvatske domove, ali nitko neće govoriti hrvatski...

S druge strane planeta, na južnoj polutki, gdje također živi hrvatsko iseljeništvu, taj je tijekom već uzeo maha. Na prste se mogu nabrojiti govornici hrvatskoga. Na listi najvažnijih jezika španjolski jezik nalazi se na drugome mjestu, odmah poslije engleskoga, s gotovo 400 milijuna izvornih govornika, među kojima je, prema procjenama, više od pola milijuna hrvatskih iseljenika. Kako Hrvati i građani hrvatskoga podrijetla gotovo pola tisućljeća, još od hrvatske Dubrovačke republike (1272 – 1808), žive u zemljama španjolskoga govornog područja i duže od stoljeća imaju razvijenu iseljeničku nakladničku djelatnost na mjesnome jeziku, jasno je kako suvremena civilizacija, pojednostavljeno rečeno, pati od unifikacije iako se deklarativno zaklinje u različitost. Koliko je to zaklinjanje u kulturnu raznolikost, što je u nas na Starom kontinentu prvo proklamiralo Vijeće Europe, stvarno, a koliko deklarativno ili se diktatom kapitala moćnih izmaklo kontroli, možda se najočitije odražava u tranzicijskim zemljama i malim jezičnim zajednicama.

Radi očuvanja jezične raznolikosti i sprečavanja izumiranja jezika Glavna skupština UN proglasila je ovu godinu Međunarodnom godinom jezika, objavio je netom ured Unescoa u Veneciji. – Kao čimbenik socijalne integracije jezici imaju i stratešku ulogu u iskorjenjivanju siromaštva, nezaposlenosti, učenju i životnim vještinama, kaže se u poruci glavno-

ga tajnika Unescoa Koichira Matsuure. K tome, očuvanje lingvističke raznovrsnosti danas je jedan od najvažnijih zajedničkih zadataka, koji simbolizira 21. veljača, svjetski Dan materinskog jezika, poručuju iz Unescoa.

– Jezici su nužni za ostvarivanje strateških ciljeva obrazovanja za sve i za ostvarenje milenijskih razvojnih ciljeva UN-a, poručuje Matsuura. U idućih nekoliko naraštaja više od polovice od 7000 jezika na svijetu moglo bi nestati. Tisuće jezika, premda ih znaju stanovnici kojima su svakodnevni način sporazumijevanja, nisu prisutne u obrazovnim sustavima, medijima i izdavaštvu te u javnosti. Zar će se to dogoditi i hrvatskome jeziku u iseljeništvu?

Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa izdvaja za obrazovanje djece hrvatskih građana u inozemstvu oko 24 milijuna proračunskih kuna. Za 2007. ta je brojka iznosila 22.175.895 kuna iako se za obrazovanje djece hrvatskih građana u inozemstvu troši još umalo milijun kuna s raznih drugih stavaka. Ta će sredstva rasti razmjerno povećanju proračuna Republike Hrvatske u cjelini, rekao je profesor Milan Bošnjak iz MZOŠ. Sustav hrvatske dopunske nastave u inozemstvu i sustav lektorata hrvatskoga jezika i književnosti na stranim visokim učilištima dva su velika pogona kojima Hrvatska nastoji potaknuti Hrvate u svijetu da ne prepuste zaboravu svoj materinski jezik i da se što više koriste mogućnošću učenja hrvatskoga jezika i kulture u zemljama u kojima žive. Trenutno hrvatski jezik i kulturu diljem planeta uči 11.430 učenika i oko 1200 studenata u stotinama dopunskih škola i 33 službena razmjenska lektorata hrvatskoga jezika i književnosti te dva središta za hrvatske studije.

Vesna Kukavica

PRELOG – (IKA) – Svećenik iz Kaniže u Mađarskoj Ferenc Flisar posjetio je župu Prelog, gdje se susreo s domaćim župnikom i dekanom Donjomedimurskoga dekanata Antunom Hoblajem. Razgovarali su o potrebi pastoralne skrbi za hrvatsku nacionalnu manjinu, točnije za pomurske Hrvate koji žive na području Kaniže i okolnim mjestima. Vlč. Flisar rekao je kako se u gradu redovito nekoliko puta u godini slave mise na hrvatskom jeziku. Međutim, želje i potrebe za više misa su veće, te je utvrđeno da bi o tom pitanju trebalo upoznati varaždinskog biskupa Josipa Mrzljaka, koji bi pronašao mogućnosti ostvarenja želja pomorskih Hrvata u Mađarskoj. Vlč. Flisar izrazio je želju da biskup Mrzljak posjeti dekanat u Kaniži i tamo slavi misu.

BAJA – U suorganizaciji Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije i Hrvatske manjinske samouprave grada Baje, u srijedu, 27. veljače, u županijskome Narodnosnom domu u Baji priredit će se predavanje na temu Aktualna pitanja o državljanstvu i obavijesti o stjecanju hrvatskog državljanstva, koje će se održati uza stručnu pomoć Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Tribina počinje u 15 sati, a nakon uvodnog predavanja bit će mogućnosti i za pitanja u svezi sa stjecanjem hrvatskog državljanstva.

PRISKA – Pred kratkim je na sjednici Kulturno-umjetničkoga društva Zviranjak, zavolj svojih brojnih obvezov, dosadašnji predsjednik društva Pavao Nickl predao ovu funkciju mladoj tamburašici ansambla Mariji Kircknopf. Unutar društva djelaju tri sekcije: tančoši, ke će i nadalje peljati Pavao Nickl, jačkari, njim dirigira Mirko Berlaković ter školski tamburaši. Njev peljač je Mikloš Kelemen. Zviranjak je 2006. ljeta svečevao deseti jubilej djelovanja na gradišćanskoj folklornoj sceni.

ŠOPRON – U gradskoj galeriji Pannonia još do 29. februara je otvorena izložba hrvatskoga slikara Željka Hudeka. Mladi umjetnik je rođen u Zagrebu, a 2001. ljeta je stekao diplomu na zagrebačkoj Visokoj školi umjetnosti. Odonda molja, slika kao profesionalac svojom objavljenom akrilskom tehnikom, i kotrig je brojnih umjetničkih zajednic, društav kot i diozimatelj i organizator međunarodnih simpozijov za likovnjake. U Ugarskoj je dosad imao samostalnu izložbu u Kaniži (2005) i Budimpešti (2006).

Pohod bušara u Mohaču

*Jedna od mlađih drvorezbara bušarskih larfi (maski);
Ivo Kunovski mlađi*

Tradicionalna pokladna manifestacija, pohod bušara u Mohaču, održana je od 31. siječnja do 5. veljače, ponovno je okupila velik broj sudionika, gostiju i posjetitelja sa svih strana. Više stotina bušara i više desetaka tisuća posjetitelja.

Izrasla na pučkom vjerovanju da se zastrašujućim maskama, bukom i veseljem tjera, spaljuje zima, a iščekuje proljeće, i na legendi da su tako otjerali turskog osvajača, ona je postala i ostala najpoznatijom tradicijom mohačkih Šokaca, koju danas njeguju na gradskoj razini, ali rekli bismo da se sve više čuvaju hrvatski korijeni, koje već njeguju i drugi žitelji grada Mohača.

Male Poklade – Izborna skupština Šokačke čitaonice

Po običaju, petodnevna priredba započela je na Male poklade, koje su posvećene djeci, pokladnoj zabavi «malih» bušara, zvanih jankela, uz natjecanje i prikaz krinki, maski, uličnim povorkama i zabavama. To je dan kada se svake godine organizira godišnja skupština Šokačke čitaonice, koja je ove godine bila izborna, pa je izabrano novo sedmočlano vodstvo hrvatske udruge. Za novoga predsjednika velikom većinom glasova (46 od 52 nazočna člana) izabran je dosadašnji dopredsjednik Đuro Jakšić, a dopredsjednici su postali Stipo Bubreg, prijašnji član užeg vodstva zadužen za kulturu, i Kristijan Kapčan. Članovi su novoga predsjedništva još Zoltan Horvat, zadužen za kulturu, gđa Bubreg za financije, Janja Pavković za knjigovodstvo i Bea Janković za knjižničarku, koja podučava hrvatski jezik i folklor. Kako nam reče novoizabrani predsjednik Đuro Jakšić, koji je praktično već posljednje tri godine vodio Šokačku čitaonicu, budući da je predsjednik bio zauzet zbog svog posla, na skupštini je podneseno izvješće o lanjskom radu, a jednako tako zacrtani su i planovi za tekuću godinu. Prema tome zadržat će već tradicionalne programe, a pokrenut će i nove. Među ostalima, u planu je osnivanje muškoga kluba umirovljenika, i

Izložbu bušarskih larfi, rekvizita otvorio je Jakša Ferkov, voditelj Muzeja „Dorottya Kanizsai”

manifestacije Pranje na Dunavu, uz obnavljanje nekadašnjih šokačkih tradicija, povezano s folklornim sadržajima. Kao najvažnije Đuro Jakšić ističe zauzimanje za uvođenje hrvatskoga jezika u školi, i drugo, na zajednički poticaj s predsjednicom šokačke udruge u Vršendi Marijanom Balatinac, usklađivanje programa hrvatskih samouprava mohačke mikroregije. Nadalje postoje i planovi izgradnje nove zgrade, odnosno proširenje prostora, u okviru kojih trenutno radi gostionica u staroj, i male klupske prostorije s knjižnicom u novoj zgradi. Za svoje potrebe trebaju veće prostorije, koje bi ostvarili s novom zgradom, između dvije postojeće.

Otvorenje bušarske izložbe – predstavljeno pokladno vino Larfa

U petak, 1. veljače, otvorena je izložba Bušarskih maski, rekvizita i crne keramike, koja će u izložbenim prostorijama Kossuthova kina biti otvorena do 2. ožujka ove godine, a može se pogledati svaki dan, osim ponedjeljka, od 10 do 18 sati. Pod naslovom Buše, u Maloj galeriji istih prostorija otvorena je izložba grafika mladog Tibora Tataia, koja će biti otvorena do 24. veljače. Kako nam prigodom otvorenja izložbe reče Jakša Ferkov, voditelj Bazičnog muzeja „Dorottya Kanizsai” u Mohaču, tradicija buša ostala je do danas, i sve je jača. Nekada je to bio praznik mohačkih Hrvata, danas ga proslavljaju svi, ali je sačuvano ono najkarakterističnije što su Hrvati njegovali. Izložene su larfe, bušarske maske od drveta, jer što nije bilo izrezbareno od drveta, ono se zvalo kapica. Na njima se vidi stara bušarska tradicija, koju danas njeguju svi, ne samo Hrvati, te sve druge rekvizite, škrebetaľjku, buzdovan i drugo. Izložena je i crna keramika, radovi keramičara, koršovara i donekle zdjelara. Najstarija tradicija sačuvana je oblikom, ukrasima i bojama. Radovi najstarijih postavljeni su u muzeju, a na ovoj izložbi izloženi su radovi novoga, mlađeg naraštaja. Osim toga izložene su grafike mladog Tibora Tataia, koje nose u sebi poklade, u crtanju i

Članovi bušarske skupine mohačke
Šokačke čitaonice

bojama čuvaju ozračje bušarske tradicije. Zanimljivo je kako je prikazano i novo pokladno vino mohačkih Šokaca, imenom Larfa, po bušarskoj maski, koju su oni zvali larfa, crno vino Zoltana Horvata, kao bušina krv. Na pitanje, koliko je pohod bušara tradicija, a koliko turistička atrakcija, Jakša Ferkov ističe: Može biti da neće biti uvijek turistička atrakcija, ali da će Šokci održati pokladnu bušarsku tradiciju u budućnosti, kako su je očuvali i u prošlosti, dok su živi, ako ne drugo, onda će obilaziti jedni druge i proslavljati ovaj blagdan.

Pokladna povorka, Šokački bal, pokladni ponedjeljak i utorak

Pet dana mohačke ulice ispunjene su veseljem, plesom, bušarima, zvucima tambure i, naravno, mnoštvom ljudi. Mnogobrojne bušarske skupine pohodile su gradske ulice. Uz buku, ples, veselje raznorazne šale ispraćala se zima, iščekivalo proljeće. Ispraćalo se pokladno veselje, prije nadolazeće korizme.

U subotu su održane brojne popratne manifestacije, okupljanja bušara na Széchenyievu trgu, izložaba, prikaz bušarskih običaja, folklornih nastupa s narodnosnom plesačnicom.

U nedjelju je prireden već tradicionalni prigodni kulturni program u kojem su nastupila gostujuća društva, među njima i folklorne skupine, hrvatska, mađarska i srpska, iz prijateljskoga grada Belog Manastira. Istodobno u gradskoj kući gradonačelnik József Székó primao je izaslanstva prijateljskih gradova, među njima i iz Hrvatske. Razgovorima je sudjelovala i predsjednica Hrvatske samouprave *Marija Barac-Nemet*.

Nakon kulturnog programa u domu kulture, na otvorenoj pozornici ispred gradske kuće održano je proglašenje najboljega mladog bušara, jankele, a nastupila je folklorna skupina KUD-a «Zora» iz Mohača. U 13 sati povorka bušara krenula je na Dunav, prešavši čamcima rijeku, polaganjem lijesa na vodu, a zatim su se bušari okupljali na Kolišću kako bi krenuli u povorci na smotru bušara do središnjega gradskog trga. Po običaju, održano je i opremanje najmlađega bušara.

Tijekom dana Mohač su posjetili: predstavica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Katja Bakija, predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp i predsjednik Županijske hrvatske samouprave Mišo Šarošac.

Dan je po običaju završen s velikim Šokačkim balom što ga je otvorio predsjednik Šokačke čitaonice Đuro Jakšić.

Kako nam reče predsjednica Hrvatske manjinske samouprave, kao i proteklih desetljeća došli su gosti iz Belog Manastira, predstavnici grada, KUD-a «Beli Manastir». Ove godine nešto više u programu sudjelovao je KUD «Zora», što znači da će dogodine biti KUD «Mohač», održano je više plesačnica na otvorenome. Hrvatska samouprava posreduje u suradnji s Belim Manastirima, zastupa mohačku Šokadiju na najvišoj razini, suorganizator je cijele priredbe u kojoj hrvatska zajednica ima najvažniju ulogu. Vrlo obljubljen i posjećen Šokački bal, osobito kod mladih, ove je godine bio posebno uspješan, uz mnoštvo gostiju, uzvanika i dobro raspoloženje, za koje se pobrinulo «Orašje». Program je uljepšao KUD «Zora» iz Mohača. Ponedjeljak je bio određen za obilazak mohačkih domova na Kolišću i u okolnim ulicama.

Pokladni utorak završnica je poklada kada bušari nakon okupljanja na Kolišću odlaze na središnji trg gdje se pali lomača i pokladni lijes. Pokladni je utorak mjesno slavlje Mohačana, stoga ima i poseban ugođaj. Tijekom dana Mohač je posjetila i konzul gerant Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Njikoš koja je imala razgovore s predstavnikom grada Mohača, a u društvu predsjednice hrvatske samouprave Marije Barac i predsjednika Čitaonice Đure Jakšića pribivala središnjim zbivanjima na gradskom glavnom trgu.

Valja spomenuti kako najveći udio u njegovanju toga starodrevnog običaja i danas imaju šokački Hrvati u Mohaču. A da to tako i ostane, brinu se Mohačka šokačka čitaonica i Hrvatska samouprava, dakako, uz kulturno-umjetnička društva i tamburaše.

S. Balatinac

KOPAČKI RIT – Javna ustanova Park prirode Kopački rit zanimljivim i poučnim predavanjem o temi „Zdrava vlažna staništa, zdravi ljudi“, koje su održali Vlatko Rožac i Tibor Mikuska, obilježila je Međunarodni dan močvarnih staništa. Ovaj se dan prema Ramsarskoj konvenciji (konvenciji o vlažnim područjima od međunarodnog značenja, posebno kao staništa ptica močvarica) obilježava od 1971. godine, a Hrvatska u tome sudjeluje od 1993. godine. Kopački rit, Lonjsko polje, delta Neretve te ribnjaci Crna mlaka jedina su četiri područja s prostora Republike Hrvatske koja se nalaze na listi ramsarskih područja. Do 1. rujna 2007. godine Konvenciju je potpisalo 155 zemalja koje su se time obvezale da će proglasiti bar jedno vlažno stanište. Močvarna područja od velike su važnosti jer su ona kolijevka bioraznolikosti, osiguravaju podzemnu i nadzemnu vodu te su skladišta biljnoga genetskog materijala. Park prirode Kopački rit jedno je od rijetkih močvarnih područja preostalih u svijetu koje čovjek nije uništio svojim djelovanjem. Smješten u delti Drave i Dunava, Kopački rit jedna je od najvećih fluvijalno-močvarnih nizina u Europi s iznimnom biološkom raznolikošću te naglašenom ekološkom vrijednošću, čiji opstanak ovisi o vodi, iako raznolikost flore i faune Kopačkog rita još uvijek nije do kraja istražena. Dosada je znanstveno dokazana prisutnost 300-ak vrsta ptica i oko 2000 bioloških vrsta. U povodu ovogodišnjega Međunarodnog dana močvara Javna ustanova Park prirode Kopački rit tradicionalno je predstavila postignuća ovogodišnjega zimskog prebrojavanja ptica močvarica. Rezultati zimskog prebrojavanja ptica, što se u Kopačkom ritu obavlja još od 1967. godine, predstavljani su i ovaj put, tako da su tijekom siječnja na području PP Kopački rit i Podunavlja zabilježene 23.563 ptice močvarice. Najbrojnije su bile divlje patke (18.156), veliki vranici (3.248), liska (447), patke batoglavice (308) te ostale vrste pataka. Kopački rit s dvije rijeke i ove je godine dokazao i potvrdio svoj međunarodni status, kako ornitološki značajnog područja tako i ramsarskog područja. U svome predavanju stručni voditelj Tibor Mikuska istaknuo je kako je broj divljih gusaka u zadnje tri godine znatno manji, što je posljedica klimatskih promjena, dok se s druge strane mogu pohvaliti dabrovima koji su u Ritu od 2001. godine. Vraćanje crnih roda u Kopački rit Mikuska je najavio za ožujak, kada se one obično vraćaju u Kopački rit.

**Pokladna zabava i planovi
šokačke udruge**

Državno udruženje šokačkih Hrvata u Santovu svake godine redovito okuplja svoje članstvo na pokladnoj zabavi, koja se priređuje na pokladni ponedjeljak. Tako je bilo i 4. veljače kada se u malim klupskim prostorijama okupilo četrdesetak članova i gostiju šokačke udruge.

Nakon pozdravnih riječi predsjednika *Stipana Pančića*, povodom godišnjice smrti minutom šutnje odana je počast *Stipan Pančiću* mlađem i svim preminulim članovima udruženja.

Druženje članstva započelo je zajedničkom večerom, nastavljeno pjesmom i plesom, a za dobro raspoloženje ponovno su se pobrinuli Bereški tamburaši, te mladi harmonikaš *Zoran Barić*.

Kako nam reče predsjednik *Pančić*, održavanje šokačke udruge odnosno zgrade, i zavičajnog muzeja nije lako, niti se može bez društvenog rada članstva, koje je i lani bilo značajno kada su obnovili klupske prostorije. Među planovima ističe organiziranje tradicionalnih sadržaja kao što su hodočašća na bajsku Vodicu i na Jud, te pozivanje u goste naših hrvatskih društava, KUD-a Baranje iz Pečuha i KUD-a «Mohač» iz Mohača. U planu su vanjska obnova zgrade i proširenje zavičajne zbirke. Dogodine proslavit će se 25. obljetnica šokačke udruge koja je, po riječima predsjednika, utemeljena 1984, a registrirana 1991. godine. Osim vlastitih sredstava, uz ostatak novca iz 2006. godine, prošle godine dobili su 30 tisuća forinti potpore od mjesne Hrvatske manjinske samouprave. Sredstva za održavanje kluba i za rad u 2008. godini očekuju putem parlamentarnog natječaja za podupiranje civilnih udruga, a računaju i s društvenim radom svoga članstva.

Šokačka zabava je potrajala do sitnih sati.

Aljmaško prelo

**Bunjevačka zabava s prigodnim
kulturnim programom**

*Najčešće se plesalo u kolu, koje je okupilo i mlade i starije.
Svira „Čabar” iz Baje*

U subotu, 9. veljače, održano je i Veliko bunjevačko prelo u Aljmašu, koje je i ove godine priređeno u suorganizaciji Hrvatske manjinske samouprave i Neprofitne udruge bunjevačkih Hrvata, nekadašnjeg Divan-kluba.

Kako nam reče predsjednica Hrvatske samouprave, ujedno glavna organizatorica, učiteljica hrvatskoga jezika *Valerija Petrekanić-Koszó*, prelo, već po tradiciji, počelo je prigodnim kulturnim programom. U mjesnom domu kulture nastupili su mališani iz vrtića, koje je pripremila odgojiteljica *Ružica Mondović-Juhász*, i učenici koji uče hrvatski jezik te omladinska folklorna skupina «Zora», koju vodi *Suzana Konkoly-Zeke*, s dječjim igrama i bunjevačkim plesovima. Od domaćih izvodača nastupila je još i poznata solistica bunjevačkih Hrvata *Suzana Konkoly-Zeke* koja je u pratnji Orkestra Čabar otpjevala pjesme Kolo igra, Podvikuje bunjevačka vila. Svojim programom posebno su oduševili gosti iz prijateljskog Bizovca, KUD «Bizovac» u prepoznatljivoj i nadaleko poznatoj izvornoj nošnji u pratnji svojih tamburaša. Goste iz Hrvatske predvodio je

Mirko Sudar, bizovački gradonačelnik naselja Bizovca, s kojim je Aljmaš još 1994. sklopio ugovor o prijateljskoj suradnji, a 2004. obilježena je i 10. obljetnica suradnje. Od početaka u održavanju i njegovanju prijateljskih odnosa, koji uključuju redovite godišnje susrete predstavnika, kudova i ustanova dvaju gradova, sudjeluje zajednica bunjevačkih Hrvata, Divan-klub i Hrvatska manjinska samouprava.

Nakon programa uslijedio je bal u gostionici Žuto ždrijebe, koji je po običaju otvoren pjesmom Kolo igra, a goste je i ove godine zabavljao Orkestar «Čabar» iz Baje.

Svojom nazočnosti aljmaško su prelo uveličali konzul gerantica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu *Vesna Njikoš Pečkaj*, predsjednica bačkog ogranka SHM *Angela Šokac-Marković* i gradonačelnik Aljmaša *Endre Zalántai*.

Kao i na svakom aljmaškom prelu, dobro raspoloženje uz ples, pjesmu i dobru kapljicu vina potrajalo je do zore, a najčešće plesalo se u kolu, koje je okupilo i mlade i starije.

Tekst i slika: *S. B*

Program Igrokazačkoga društva Petrovoga Sela

Prvoga marcijuša, s početkom u 19 uri se predstavlja komedija u tri čini *Presidanje u Parizu (Boing, boing)* od *Marca Camoletta*, u četarskom kulturnom domu. Drugoga marcijuša, nedilju, otpodne u 14.30 Nardarci se moru zabavljati na šalnom igrokazu *Petroviščanov*.

Kotoripski fašenk 2008

Keresturci opet u Kotoribi

Četvrt stoljeća zaredom održava se Kotoripski fašenk, i to u nedjelju uoči fašenka. Ove je nedjelje ulicama Kotoribe prošlo domalo tri stotine maskiranih, od mališana u vrtiću, školske djece preko članova mjesnih udruga. Ovogodišnji su im gosti bili iz Kerestura i Svete Marije. Bili su to učenici Osnovne škole „Nikola Zrinski” i članice Ženske pjevačke skupine Ružmarin te članovi DVD-a Sveta Marija.

U mjesnom središtu pokraj fašenske pozornice prošle su sve maske uz prigodno predstavljanje, no prije toga načelnica Općine *Blaženka Zvošec* fašenkima je predala općin-

ske ključeve zamolivši ih da razumno vladaju Općinom, da ne budu rastrošni. Uputila ih je da se ugledaju u žene koje se nalaze u svim porama društvenog i političkog života naselja Kotoribe.

Prvi put u povorci su našli i članovi mjesne udruge Roma „Za bolje sutra”.

Pročitana je omiljeni Vrabec, spelancije na lanjska događanja u Kotoribi. Kako im je fašenk lani učinio mnogo toga nažao, osuđen je na spaljivanje. Uza zvukove posmrtnog marša spalila ga je sama načelnica. Fašenska povorka prošla je kroza špalir od gotovo tisuću znatiželjnika. *Mladen Grubić*

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fifehaza

Objavljeno u Čmelici, školskom listu serdahelske osnovne škole

Ja kao Djed Mraz

Tjedan dana prije Nikolinja, 6. prosinca moja me razrednica zamolila da ja, kao Nikola, budem Djed Mraz. Sav sretan, prihvatilo sam taj posao. Za mene je to bila počast. Cijeli tjedan sam bio uzbuđen. Što ću kazati djeci? Kako ću se obući?

Na Dan Sv. Nikole dobio sam od jednog prijatelja crveno odijelo i bijelu bradu. Preljepo je izgledalo. Dobio sam i dva crna krampusa sa šibom u rukama. Tako smo krenuli u 7. razred. Kad smo stupili u učionicu, počeli smo vikati: ho-ho-ho!

– Draga djeco, jeste li bili dobri? – zapitao sam ih. Svi su me prepoznali, ali su znatiželjno čekali što će se dogoditi.

Sjeo sam s krampusima na stolac i počeo dijeliti darove. Svakome jedan paketić uz nekoliko riječi. Bilo nam je doista veselo. Najgore mi je bilo da mi je brada stalno išla u usta. Osim toga sve je dobro prošlo. Toliko sam bio uspješan da me učiteljica 5. razreda zamolila da i njezin razred posjetim.

Bio sam presretan. Svi su mi bili jako zahvalni. Nikad nisam mislio da ja, Nikola, kao Djed Mraz tako mogu usrećiti djecu.

Bilo mi je jako drago. Nadam se da ću i iduće godine dobiti mogućnost usrećiti djecu.

Nikola Takač, 7. razred

Maskenbal u mohačkoj šokačkoj čitaonici

Dječja plesna skupina Šokačke čitaonice u Mohaču u petak, 1. veljače, u klupskim je prostorijama priredila pokladnu zabavu, maskenbal za djecu. Kako nam reče voditeljica *Bea Janković*, članica novoizabranog vodstva šokačke udruge, zadužena za knjižnicu i hrvatski jezik, budući da je mnogo bolesne djece, okupilo ih se dvadesetak od ukupno 40 članova skupine, koji redovito sudjeluju na raznim priredbama. Na zabavi je dijelom svirao i Tamburaški sastav «Šokadija», pa su djeca mogla plesati hrvatske plesove i uza živu glazbu. *S. B.*

ŽIDANSKI ŠKOLSKI FAŠENJAK

Po informaciji *Marije Sabo*, učiteljice hrvatskoga jezika u židanskoj školi, pred kratkim je bilo jako veselo i na školskom fašenjku. Dica od 1. do 4. razreda sama su doprimila jilo i pilo u školu, kade su pokazala jedan drugomu, a i roditeljem svoje najnovije maškare: ovde su se naredali bomboni, katani, andjeli, vrugi i još već fele veseljakov u kostimu. Pod peljanjem školnikovice *Gabike Szij* su organizirane skupne igre, a sudionici su se mogli isprobati i u različiti tanci. U familijarnoj atmosferi su se svi jako dobro šperali. *Marija Fülöp-Huljev*

*I učenici starinske osnovne škole, koji svi odreda pohađaju nastavu hrvatskoga materinskoga jezika, imali su svoj maskenbal. Bilo je veselo u starinskom domu kulture 1. veljače, a kako su se obukle male starinske maškare, kazuje nam slika nastavnika *Tibora Kedvesa**

Ljetovanje na moru

Ja i moja obitelj te moj ujak *Jasmin* ovog smo ljeta ljevali na otoku Braču.

Svakog smo se dana kupali u moru. Bilo mi je jako zanimljivo što smo svakog dana hvatali rakove, školjke i morske ježeve. Jednom je *Jasmin* pokušao uhvatiti velikog raka. Rak ga je uklještio, *Jasmin* se uplašio, pa ga je ispustio iz ruke. Potom smo zvali tatu da uhvati raka i izvadi ga iz vode. Svako več smo šetali, jeli sladoled i gledali kako sunce zalazi na drugoj strani mora.

Marko Jusupović,
3. razred

„Maligan-tura“ kiseških Hrvatov

Neki običaji se zbog raznih uzrokov zgubu, pozabu, ali prepeti se i to da nove pravice nam doprimi žitak. Tako ča se pripravlja i u Kisegu. Pred petimi ljeti vinogradar Matija Štefanić pozvao je na trgadbu grojza svoje tovaruše, ki su bili većinom Hrvati. U lipom broju su skupadošli ter dobrovoljno su pomagali gazdi Štefaniću. On, kad je vidio kako marljivo i pošteno djelaju njegovi pomagači, pozvao je svakoga u svoju pivnicu kljetu, na koncu prvoga tajedna januara, na kušanje vina. Pokidob su se skupa jako dobro šperali, odlučili su da će svako ljeto ići pomagati pri trgadbi, a onda u januaru znova u Štefanićev vinograd. Sad jur peto ljeto, tradicionalno prve subote svakoga ljeta, je muštra novoga vina. Krstítelji Imre Harsányi i Bela Farkaš su stručno nazvali ov susret „Maligan-turom“.

Turistički i informativni plakati su već rano jutro obišeni na plote i stupe u Kisegu. Do Štefanićeve pivnice zato ni tako jednostavan, ravan bio put. Drugi vinogradari su isto željili da se i kod nji kuša, proba novo vino i druge tekućine. Žgano, vino, kobasice, sir i kolači su pokazali gostoprimstvo gazdov: Ferenc Stajrića, Imrija Avara i Kálmána Nagya. Diplome i pohvalnice su visile na stijena pivnicov da svidoču nepristranu kvalitetu kiseškoga vina. Čisti luft, mrzli vjetar, snigom pokrta priroda nas je od pivnice do pivnice sve bolje oduševila. Obitelj Štefanić je nas čekala s čevapi i vinom (Chardonnay, Pinot Noir, Syrah, Merlot i Plava frankovka). Prikazivač vinov Kornel Štefanić s bratom Norbertom je pogostio i ovoljetošnju kraljicu vina Noru Koledić. Dobro raspoloženje je osvidočilo skupno jačenje, ča su sa svojim repertoarom do vrhunca doprimili muzikanti Antal Molnár i Imre Harsányi. Gospodin Vilmoš Harangozo je na guslica podupirao muzički duo. Pri večeri su se već štorice povidale ali pohvale novoga vina i „maligan stupnja“ takaj nisu falili iz razgovora.

Vinarstvo ter vino u spomenutom varošu je dio Kisega, dio je kiseškoga človika, dio je turizma. Gizdavo je moremo ponuditi svim ki su žajni na dobru kvalitetu. A „Maligan-tura“ je novi običaj Hrvatov u Kisegu – ki topli i dušu i tijelo – a ujedno je i upoznavanje s kiseškim vinom.

Marija Fülöp-Huljev

Hrvatski je bal jedan od najznačajnijih i najreprezentativnijih događaja ne samo za organizatora, za šeljinsku Hrvatsku manjinsku samoupravu, nego i za cijeli grad – izjavio je predsjednik samouprave Đuso Dudaš na kraju uspješno provedene manifestacije. Ovaj, 14. u nizu, bal održan je, po običaju, drugog vikenda mjeseca veljače u ugodnom ozračju šeljinskoga Draškovićeva dvorca. Bili su nazočni predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, dopredsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Matović, glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika Branka Pavić-Blažetin, izaslanstvo grada Grubišnog Polja i drugi uzvanici. Ni ovoga puta nije bilo slobodnih mjesta, čak se tražila i karta više. Bez ikakve posebne reklame okupilo se 180-ak gostiju i uzvanika iz cijele Podravine i iz Pečuha. Po ocjeni organizatora, oko 90% njih stalni su gosti koji se iz godine u godinu vraćaju, a ostalih 10% došli su prvi put. Bal je započeo nastupom Mješovitoga pjevačkog zbora

„Harkanj“, koji je stvorio odličan ugodaj. Harkanjski Hrvati i ovoga su puta pokazali kako i koliko uspješno djeluju pod pokroviteljstvom i uz potporu tamošnje hrvatske samouprave na čelu sa Žužom Gregeš. U istom veselom raspoloženju nastavio je sastav Pinkica iz Petrovoga Sela, koji je neumorno svirao do sitnih sati. Dečki iz Petrovoga Sela doista su majstori u stvaranju pravoga balškog ugodaja. Na repertoaru su bile narodne igre iz mnogih krajeva, te dobre stare, pa i novije hrvatske zabavne melodije. Nisu ni plesači zaostajali za sviračima: plesni podij bio je prazan samo za vrijeme izvlačenja bogate tombole.

Bal je i ove godine potpomognut darovanjima velikodušnih sponzora, među kojima je bilo najviše poduzetnika iz Šeljina i Baranje, a glavnu nagradu tom balu osigurao je Pansion Zavičaj: tjedan dana boravka u Vlašićima, koji je osvojila mlada Marijana Matoric.

t. k.

Veseli Podravci

U organizaciji barčanske Hrvatske manjinske samouprave, u tamošnjoj športskoj dvorani srednje škole «Drávavölgye» 9. veljače održan je deveti u nizu Hrvatski bal. Pozdravljajući goste, predsjednica naše barčanske samouprave Jelica Čende-Maćok naglasila je svoju osobnu radost i radost organizatora što se balu odazvalo više od tristo gostiju i što su organizatori uspjeli od toga bala napraviti veliki regionalni podravski bal s Hrvatima iz cijele Podravine i šire. Iz Šeljina, Lukovišća, Potonje, Novoga Sela, Dombola, Daranja, Izvara, Boljeva Sigeta, Pečuha... a balu su se odazvali i mnogi prijatelji barčanskih Hrvata „iz preka“, kako naši Podravci vele za osobe iz Hrvatske.

Na Hrvatskom balu u Barči Jelica Čende-Maćok među uzvanicima imala je priliku pozdraviti i Mišu Heppa, predsjednika HDSA, prvu konzulicu Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Jadranku Telišman sa suprugom, Jozu Solgu, voditelja Ureda HDS-a, gradonačelnika Barče Ferencu Feigla i mnoge druge.

Svečani program bala dali su članovi KUD-a Podravina iz Barče uz Trio Jasen i Orkestar Vizin. Voditeljica svečanoga programa večeri i zastupnica Hrvatske samouprave grada Barče Anica Popović-Biczak naglasila je kako su narečeni trio i orkestar lani dobili visoko priznanje Ministarstva obrazovanja i kulture «Mladi majstori narodne umjetnosti». Posebice je zahvalila u ime KUD-a Podravina i barčanske Hrvatske samouprave Vesni Velin, članici Trija za njezin trud koji iz tjedna u tjedan ulaže u rad s plesačima i pjevačima KUD-a Podravina. Jednako tako zahvalila je i pratećem orkestru KUD-a Podravina Orkestru Vizin. Uručeni

su im i skromni pokloni, tako i torta u obliku tamburice u znak pažnje i zahvalnosti.

Sve je očiglednije kako grad Barča i Hrvati u njemu preuzimaju na sebe ulogu središta okupljanja Hrvata u Šomodju. Pokazuje to bjelodano i ovaj hrvatski bal. Sve je očitija suradnja između Šomodske županijske hrvatske samouprave, na čelu s Jozom Solgom, i mjesnim manjinskim samoupravama u Šomodju te s ostalim čimbenicima javnog života Hrvata u Šomodju. Dojam je promatrača kako se ističe jedna čvrsta jezgra ljudi koji se okupljaju oko materinskog jezika i koji nastoje sve učiniti da bi se on što više održao na ovim prostorima i u malim hrvatskim šomodskim naseljima. Pokazatelj toga su i glasovi kako će se uskoro, ako se poklope svi uvjeti za to, u barčanskoj gimnaziji nastojati pokrenuti i nastava hrvatskoga jezika. Ali vratimo se balu i zaključimo: ovogodišnji barčanski Hrvatski bal prerastao je svoje okvire, promijenio je i mjesto svog održavanja, a kako čujemo, sljedeće će godine on dobiti i rang županijskoga hrvatskog bala, naravno, ako sve bude teklo po planovima i dogovorima Hrvata u Šomodju.

Branka Pavić-Blažetin

SUBOTICA – Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost «Ivan Antunović» priredio je 29. siječnja Sjećanje na Iliju Kujundžića i Miju Mandića, u povodu 150. obljetnice rođenja ova dva velikana, učenika i sljedbenika Ivana Antunovića.

Mijo Mandić rođen je u Kačmaru 1857, a umro u Subotici 1945. godine, učitelj i književnik, novinar, pisao je pripovijetke i povijesne novele, molitvenike i udžbenike, a pamti ga se i kao autora hrvatsko-mađarskog rječnika. Bio je pokretačem, urednikom i suradnikom časopisa i dnevnika Nevena, što ga je pokrenuo 1884. u Baji. Poslije je bio i suradnikom i urednikom subotičkog lista na mađarskome Szabadka és Vidéke. Suradivao je i sa subotičkom Danicom Bio je učenicom i ideološkim sljedbenikom Ivana Antunovića, hrvatskoga preporoditelja u Bačkoj. Bio je sudionikom akcije 1913. godine, u kojoj je s Pajom Kujundžićem, Blaškom Rajićem, Stipanom Vojnićem-Tunićem i drugima poduzeo da se otvori privatna škola na hrvatskom jeziku, s obzirom na poteškoće na koje su nailazili tamošnji Hrvati Bunjevci s mađarskim vlastima, koje su vodile snažnu asimilatorsku politiku, ali i sa susjedima Srbima, čijim je kulturnjačkim krugovima, zadorenih velikosrpsvom, bilo važnije širenje nametanje srpske ideje nego pomoć susjedima Hrvatima u kulturnoj i jezičnoj emancipaciji.

ALJMAŠ – Kako nam uz ostalo reče predsjednica Hrvatske samouprave i Neprofitne udruge aljmaških Hrvata Valerija Petrekanić-Koszó, u subotu, 16. veljače, predstavnici grada Aljmaša, Hrvatske manjinske samouprave i Vatrogasnoga društva boravili su u Bajmoku, prijateljskom naselju u Vojvodini, na svečanosti povodom 550. obljetnice kako je kralj Matija Hunjadi to naselje, koje se spominje 1462. godine, darovao svojoj majci Elizabeti Szilágyi. Tom je prigodom postavljena i spomen-ploča na pet jezika, među njima i na hrvatskome. Nakon prela, zajednica bunjevačkih Hrvata, već po običaju, organizirat će Dan žena koji će se održati 14. ožujka, a s prigodnim programom nastupit će mališani hrvatske skupine iz vrtića i učenici Osnovne škole Mihály Vörösmartya. Na proljeće, 30. svibnja, dogovorili su novi susret kada će ugostiti djelatnike i učenike Osnovne škole Bratoljuba Klaića iz prijateljskog naselja Bizovca, čime će obogatiti dosadašnju suradnju. Najvjerojatnije za Duhove će ugostiti i KUD iz Lasa kod Marije Bistrice, nakon što su lani u kolovozu bili u tome hrvatskom naselju. Među ostalima organiziraju i odmor na hrvatskome Jadranu, od 19. do 28. srpnja u Splitu.

Novosti sambotelske Osnovne škole „Mihály Váci”

Hrvatske ure s novom učiteljicom, sisačko partnerstvo i plesna djelaonica

PEČUH – Dana 12. siječnja zasjedao je Manjinski savjet Skupštine grada Pečuha pod predsjedanjem Jánoša Kablara. Od deset članova sjednici se odazvalo osam predsjednika manjinskih samouprava u gradu. Na dnevnom redu bile su dvije točke: rasprava i prihvaćanje prijedloga gradskog proračuna za 2008. godinu, te razno. Predsjednik Hrvatske samouprave Ivica Đurok dao je dva prijedloga pod „razno“. Kao prvo, naglasio je kako Hrvatska manjinska samouprava ima jasan stav glede visine proračuna manjinskih samouprava da se prati stopa inflacije, dok je u drugoj podtočki poveo pitanje imenovanja predsjednika Zaklade za narodnosna istraživanja čiji su utemeljiti Samouprava grada Pečuha i Samouprava Baranjske županije, a čiji je tajnik Ivica Đurok. Ocijenio je kako su događanja oko Zaklade i imenovanja osobe predsjednika uznemirila članove kuratorija, koji nisu pitani za mišljenja. Odgovarajući na pitanje, János Kablar je kazao, nakon što je izabran predsjednik Kuratorija, on je suočen s nezadovoljstvom, za predsjednika je izabran ugledni narodnosni stručnjak Ernest Barić, koji se tek nakon niza nagovaranja prihvatio toga posla.

U pečuškom proračunu, teškom 40-ak milijardi forinti, izdvojeno je 20 milijuna za devet manjinskih samouprava te za Manjinski savjet pri gradskoj Skupštini. S prijedlogom gradskoga proračuna upoznao ih je predsjednik Odbora za proračun László Soó. Razvila se rasprava te su sumirane četiri točke. Manjinski se predstavnici nadaju kako će proračun za manjinske samouprave slijediti stopu inflacije. Predloženo je da gradska Skupština sklopi ugovor s Udrugom „Lenau“ koja se brine o Domu „Lenau“ (njemačkoj kući u gradu) te s Domom „Rác Aladár“ (ciganskoj kući). Manjinski savjet predlaže da nadležni odjel razmotri mogućnosti njihova proračunskog pomaganja i da to podastre Odboru za kulturu i gradskoj Skupštini. Predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Ivica Đurok tražio je u ime Hrvatske manjinske samouprave grada Pečuha da se s gradom počnu konkretni pregovori oko preuzimanja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe koji djeluje u okviru Centra za kulturu grada Pečuha i koji pečuška Hrvatska samouprava namjerava preuzeti.

Dica 1. i 2. razreda s novom učiteljicom Gyöngyikom Kapitar-Milišić

U sambotelskoj Osnovnoj školi „Mihály Váci” jur peto ljeto se moru učiti najavljeniki po hrvatski. Već od pol jezera učenikov pohađa ovu ustanovu i jako je velik interes prvenstveno za specijalne razrede sporta i crtanja. U učiteljskom zboru broju 38 pedagoga. U pet razredi sve skupa 20 školarov se uči po hrvatski, od septembra s novom učiteljicom, Petrovišćankom Gyöngyikom Kapitar-Milišić, umjesto Tünde Huber, ka je trenutačno na porodiljskom otpustu. Nova školnikovica, ka je dovidob bila zaposlena u petrovskoj čuvarnici, s velikim elanom se je začela podučavati u školi, iako je naglasila da med predškolskom dicom u domaćem selu bolje se je čutila, ali i ovo djelo joj se vidi. „Kolege mi jako čuda pomažu i dica su zlatna. Maru su ločestija nek u selu, ali sada sam imala ovu mogućnost da ovde djelam i ufam se u nova iskustva” – su bile to riči optimizma mlade pedagoginje, ka tajedno ima 16 ur hrvatskoga jezika, a polag toga djela i u obdanišću. Pokidob je u prvom razredu samo jedna učenica, I. i II. razred su spojeni. Ostale grupe samostalno pohađaju hrvatske ure. Učiteljici je bila prva ozbiljna zadaća, pripravljati dicu na gradski Narodnosni dan, zatim na božično svečevanje (kamo su svako ljeto pozvani hrvatski školari od gradske Hrvatske manjinske samouprave), a sad je na redu, priprava na četarski jačkarni festival GRAJAM. Kako je rekla učiteljica, jako čuda joj pomaže pri djelu savjetnica hrvatskoga jezika u Gra-

Hrvatska grupa 5. razreda

Ravnatelj škole Gábor Németh podupira hrvatsku nastavu unutar ustanove

dišću Edita Horvat-Pauković, kot i donedavna zamjenica direktora škole Žuzana Haklič-Henrik. Na inicijativu Hrvatske manjinske samouprave u Sambotelu, obrazovno-odgojna ustanova je stupila u kontakt prik sisačkoga gradskoga peljačtva s jednom osnovnom školom „Selo”, u susjedstvu grada, čija je delegacija bila pozvana lani u jesen i na svetačnost 15. jubileja podučavanja specijalnih aktivnosti, u okviru sambotelske škole. Pred kratkim su se dica, starina i učitelji nanovič našli, prilikom zagrebačkoga izleta, s novopečeni prijatelji, a vjerojatno će se partneri vrijeda dogovoriti i za sljedeće spravišće. Polag riči direktora škole Gábora Németha, djelovanjem nove školnikovice jako su zadovoljni, i med trimi kandidati ona je bila izabrana za ov štatus, na početku školskoga ljeta. On je i dovidob bio polag hrvatske nastave, a i sad, sa svimi mogućimi sredstvi podupira ovu školsku nastavu. Škola ima i posebni razred za podučavanje hrvatskoga jezika, ovde sve govori o Hrvatskoj: plakate, zidne novine, knjige, udžbeniki, rječniki, najmodernija tehnika, od televizije do DVD-a. Kako smo informirani, još na kraju ovoga miseca krene i plesna djelatnost za hrvatske školare, ku će držati Petar Škrapić, peljač petroviske folklorne grupe „Gradišće“. Svi zainteresirani moru pogledati školu, upoznati se sa specijalnim djelatnostima (sport, umjetnost, jezično podučavanje) u ovoj ustanovi, prilikom Dana otvorenih vrat dana 23. februara, subotu.

-Tiho-

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Branka Pavić-Blažetin, tel.: 72/435-416, e-mail: branka@croatica.hu, NOVINARI: Stipan Balatinac (zamj. gl. i od. urednika), tel.: 79/454-614, e-mail: baltinac@croatica.hu, Bernadeta Blažetin, tel.: 93/383-034, e-mail: beta@croatica.hu, Timea Horvat, tel.: 94/315-479, e-mail: tiho@croatica.hu, LEKTOR: Živko Mandić, tel.: 1/256-0765, e-mail: zsviko@croatica.hu ADRESA: 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: glasnik@croatica.hu – ZA POŠTANSKE POŠILJKE: 1396 Budapest, Pf.: 495. OSNIVAČ: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Kht. RAVNATELJ: Čaba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi pretplate na žiroračun: CITIBANK Rt. 10800014-30000006-10612032, redakcija Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi: 5200,- Ft. List pomaže Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Kht., 1065 Budapest, Nagymező u. 49.

HU ISSN 1215-1270